

2/1

U BULUGAN U RAEH TER E
JISAS KRAIJ
TE KELEG E NIN E
M A K

LONDON
BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY
1934

2/2

ST. MARK'S GOSPEL IN PETATS
(TENTATIVE EDITION)

U BULUGAN U RAEH TER E JISAS KRAIJ
 TE KELEG E NIN E
 MAK

1 HATANI tar u bulugan u raeh ter e Jisas Kraij, a pian a jon tar a Sunahan.

2 Hare na ti keleg e nin ter e Aisaia a profit,

Bag, elia e halei nauk a jonhituk i taqoan
 ba te momoa no tar a matamulo,

Eiau na huel e nau a maron i tamulo;

3 U lig tar a sia a katun te gok o no tar a latu a bul,

Huel i am a maron tar a Touh,

Hamatolan u maron i tanau;

4 E Jon e la nam, eiau an te habaptais i no tar a latu a bul, na tatata no a taubaptais tar a roron ba a si tar u taukat u nomi na tabus u nau. **5** Na u pal i latu hovot o ni Judia,

na u barevan hovot o ni Jerusalem e la uar i tanau; na eiau e habaptais i no eru tar a narohan e Jodan, na eru e poka er u taukat u nomi i tariru. **6** Na e Jon e pous u nin u malamal te tuhan na tar a hulu na kamel, na

e ka me no a pous tar a poupousunau, na eiau e nen no u kon na a buruam. **7** Na eiau e

tatat a no, na hat ne no, A sia a katun e mamur
u nam i taqoan na eiau e j'toun no i tamulam,
na elia qu mei ta qa tuan mei a ba elia te turu
✓ nauk na puke nauk a kijkij tar a su i tanau.
8 Elia qu habaptais emi tar a ramun; na eiau
na habaptais i nau emi tar u Abiap u Qoaqon.

9 Na e boak a nam tar a len ena, ba e Jisas
e la nam ma i Nasaret *a pinapo* ni Qalili, na
e Jon e habaptais i no eiau i han na Jodan.
10 Na eiau e pasan j'pan nam i ramun, na
bag a no i anian e takis kat a no, na u Abiap
e kovi nam i tanau hare na a kuisep: 11 na
u sia u lig tar a katun e boak a na ma i anian,
Elo a Pian a jon a sasah i taqoan, elia e kikisal
nitoa nauk i tamulo.

12 Na u Abiap e jirog j'pan no eiau tar a
latu a bul. 13 Na eiau e ka na tar a latu a
bul tar u nina a malot u len, na e Seitan e
namus u no eiau; na eiau e ka qon me no u
malei u hio; na u mat u raeh e kui ni hois ir
i tanau.

14 Mamur tar u poaj e Jon i kijkij, na e
Jisas e la nam i Qalili, na tatat ne no u bulugan
u raeh tar a Sunahan, 15 na hat ne no, U
poaj e boak a nam, na a pinaholak tar a Suna-
han e skut u nam: emi a rorom i am, na haman
i am u haharati u raeh.

16 Na eiau e lala no i kesin na ramun e
Qalili, na e bag a no e Saimon ber e Andriu
hamunasi ne Saimon poaj eru e hahouh ur u

bian i ramun: kova eru u jonhoat. 17 Na e Jisas e hat ne no i tariru, Kuer em elia, na elia na kat je qu emi ba emi te jonhoat tar u katun. 18 Na eru e la bitan j'pan ar ei bian i tariru, na kuer er eiau. 19 Na eiau e la patu no, na e bag a no e Jeimes a *pian a jontar* e Sebedi, na e Jon hamunasinau, eru e ka has ar i han nu bout, na eru e jikur ei bian i tariru. 20 Na eiau e gok j'pan no eru: na eru e la bitan ar a tamariru e Sebedi ba eiau te ka qon me no u katun ni kui i han nu bout, na eru e kuer er eiau.

21 Na eru e lar i han na Kapöneam; na eiau e tasu j'pan no i han na sinaqoq tar u len u sabat, na hatuj u no. 22 Na eru e tajivak ner a hihatuj i tanau: kova eiau e hatuj u no eru hare na te ka me no a haun tar a touh, na e mei ta hare mei u jonkeleg. 23 Na a sia a katun te ka me no a mat a limut e ka j'pan no i han na sinaqoq i tariru; na eiau e gok o no, 24 na hat ne no, Elam na sah a nam i tamulo, elo e Jisas a ton Nasaret? elo e la mum ba elo te suh elam jah? elia natei nauk elo, u Sia u Qoaqon tar a Sunahan. 25 Na e Jisas e haun no eiau, na hat ne no, Elo ma kaka mot, na boak bitan em eiau. 26 Na a mat a limut e habereberes e no eiau, na gok jin no, na e boak bitan em eiau. 27 Na eru hovot e tajivak ar, eiau an eru e hiaragaragaj ar, na hat ner, Sah a ka ien? a hihatuj a binij!

tar a haun tar a touh eiau e hat hahirig i no u mat u limut, na eru e manat jer eiau. 28 Na u bulugan i tanau e hulasarasarap j'pan no tar u pal i latu hovot i Qalili.

29 Poaj eru e la bitan a rim a sinaqoq, na eru e tasu j'pan qon mér e Jeimes na e Jon tar a luma ter e Saimon na e Andriu. 30 Na e jina na hihin ter e Saimon e paron me no a piul; na eru e jine j'pan ar eiau i tanau: 31 na eiau e la nam na kate ne no u alimanau, na les hatakai no eiau; na a piul e polag bitan no eiau, na eiau e kui ni hois i no i tariru.

32 Tar a qalikinan, poaj a pital e ruk u lan, na eru e lu i rim u katun hovot te ka mer a nimat i tanaū, na eru has te ka mer u mat u nomi. 33 Na u *barevan* hovot o ni pinapo jin e qon o rim tar a taman. 34 Na eiau e kat a haraqh e poj i no a katun a para te ka mer u nimat, na mok bitan no a mat a nomi a para; na eiau e bor kapu ne no u mat u nomi ba eru te qom o ni bor or, kova eru e natei er eiau.

35 Tar a bogbog, tar a lunlen, na eiau e takai no, na boak a no i konan, na la no tar a latu a bul, na hasur u no. 36 Na e Saimon na eru has te ka mer eiau eru e mamur ur i tanau; 37 na eru e bag sep er eiau, na hat ner i tanau, Hovot e jimou er elo. 38 Na eiau e hat ne no i tariru, Ri la ro tar u hatut u nu pinapo, ba elia te na tatat has a qu an; kova

elias e la qum tar a ka ien. 39 Na eiau e tasu no i han nu sinaqoq i tariru tar u pal i latu hovot i Qalili, na tatat a no na mok bitan no u mat u nomi.

40 Na a sia a kotokotun e la nam i tanau, na sugsug u no i tanau, na turu no i tanau, na hat ne no i tanau, Sol elo ma magil, elo ma tatei kat a haqaqaos elia. 41 Na eiau e sah e no, na sala no u alimanau, na raqos o no i tanau, na hat ne no i tanau, Elia e kat je nauk; elo ma qaqaos em. 42 Na a kotokotun e la j'pan bitan no eiau, na eiau e qaqaos o lan. 43 Na eiau e bor hahirig i no eiau, na halei haboak j'pan no eiau, 44 na hat ne no i tanau, Elo ma qom o ni hat a sia a katun: na la tar a maron i tamulo, habag elo tar a jonheiheil, na elo ma haso a mani ka te haun no e Moses tar a tauqalus i tamulo, ba te habag a no eru. 45 Na eiau e boak a no i konan, na hatani ni bor hapara no, na hasarasarap a no u bor, eiau an e Jisas e mei ta tatei tasu poij iu i han na pinapo jin tar a konan, eiau e ka ku no tar u latu u bul: na eru e la rim ma u pal i latu hovot *na la rim* i i tanau.

2 POAJ a mis a len e kap, na eiau e tasu poij i no i Kaponeam, na u bor e hulala no ba eiau e ka ni han na luma. 2 Na a katun a para e qon or, na e mei not ou ta pal *i tariru*; e mei nitoa has tar a kesin na taman: na eiau

e hat ne no u bor i tariru. 3 Na eru e la rim, na soat je rim a sia a katun te ka me no a siken, tolahaj e soat jer. 4 Poaj eru e mei ta tatei skut mei eiau kova a barevan, na eru e lu pat jer a pal a atoh te matoi no eiau: poaj eru e koejekoej ne rin, na eru e hakovi er a einian te paron na a katun. 5 Poaj e Jisas e bag a no a haman i tariru na eiau e hat ne no a katun a siken, Pian, u taukat u nomi i tamulo e tabus u rin. 6 Na u hapal nu jonkeleg e qum ur ia he, na eru e torotor o sil ner, 7 Tar a sah a katun ien e bor o no hare na ien ? eiau e hahalu no: si te tatei bus u no u taukat u nomi, a sia ku, a Sunahan ? 8 Na e Jisas e natei j'pan no tar u abiap i tanau ba eru te torotor o sil ir hare na ien, na eiau e hat ne no i tariru, Tar a sah emi e torotor o sil i mum a mani ka ien ? 9 E tamaron no jah, ba te hat tar a katun a siken, U taukat u nomi i tamulo e tabus u rin; je hat, Takai, na soat sai einian i tamulo, na la ? 10 Ba emi te natei nomi poaj a Pian a jon tar a katun e ka na tar u Sovot na eiau e ka me no a haun tar a touh ba te bus u no u taukat u nomi (eiau e hat ne no a siken), 11 Elia e hat je nauk elo, Takai, soat sai a einian i tamulo, na la tar a luma i tamulo. 12 Na eiau e takai no, na soat j'pan sai no a einian, na boak a no i konan tar a matariru hovot; eiau an eru hovot e tajivak ar, na haharoi haraeh er tar a Sunahan,

na hat ner, Eri e mei ta bag mei a ta taukat te hare na ien.

13 Na eiau e boak poj i no i kesin na ramun; na u barevan hovot e lär i tanau, na eiau e hatuj u no eru. 14 Poaj eiau e lala no, na eiau e bag a no e Livai a *pian a jon* ter e Alfias e qum u no tar a latu ni lu takis, na eiau e hat ne no i tanau, Kuer em elia. Na eiau e takai no na kuer e no eiau. 15 Na e boak a nam, ba eiau te qum u no na nen no i han na luma i tanau, na a *jonlumi* mani a para na a jonskuleh a para e qum u qon mer e Jisas na u disaipel i tanau: kova eru e paraparar, na eru e kuer er eiau. 16 Poaj u jonkeleg tar a barevan Farisi e bag ar ba eiau te nen qon me no u jonskuleh na u jonlumani, na eru e hat ner u disaipel i tanau, Eiau e nen qon me no na kua qon me no u jonlumani na u jonskuleh. 17 Poaj e Jisas e logon no, na eiau e hat ne no i tariru, U katun te hirig ir e mei ta magil mei a jonkinaka, u katun kuku te ka mer a nimat: elia e la qum ba elia qu mei ta qa gok mei u katun u majko, u jonskuleh kuku.

18 Na u disaipel ter e Jon na a barevan Farisi e naqon or: na eru e la rim na hat ner i tanau, Tar a sah u disaipel ter e Jon na u disaipel tar a barevan Farisi e naqon or, na u disaipel i tamulo e mei ? 19 Na e Jisas e hat ne no i tariru, U *pian* u jon te la rim tar u hitom e tatei naqon or jah, poaj a katun te katön

hitom o no e ka na i tariru ? poaj a katun te katön hitom o no e ka na i tariru, na eru e mei ta tatei naqon ou. 20 Na a len e la manin, poaj eru e lu bitan ar a katun te katön hitom o no, na eru na naqon o riu tar u len ena. 21 A katun e mei ta tul mei a pal i malamal a hirig tar u malamal u puto: kova a pal te kajin hakop o no e pat bitan no, a pal a ka binij *e tapat je no* tar a pal a ka puto, na takal jin e boak a nam. 22 A katun e mei ta kesul mei a uain a binij i han na pimpim ni uain a puto: kova a uain e hatapoh o no a pimpim, na a uain e lilih i no, na a pimpim has e nomi no: na kesul a uain a binij i han na pimpim ni uain a binij.

23 Na e boak a nam, ba eiau te lala ni han na kui hamatu tar u len u sabat; poaj u disaipel i tanau e lalar, na eru e hatani ni pajik ir a hua ni hamatu. 24 Na a barevan Farisi e hat nér i tanau, Bag, tar a sah eru e kat jer tar u len u sabat a ka e mei ta majko u ? 25 Na eiau e hat ne no i tariru, Emi e mei ta bagbag me mua a ka te kat je Deived, poaj e mei ta pal i kanen i tanau, na eiau e bes e no, eiau, na eru has te kár i tanau ? 26 Eiau e tasu no i han na luma tar a Sunahan poaj e Abaiata e touh e no tar u jonheiheil, na eiau e nen no a kanen tar a lotu, te mei ta majko u ba a sia a katun te nen nó, u jonheiheil ku, na eiau e haso has a no u katun te kár i tanau ?

27 Na eiau e hat ne no i tariru, U len u sabat
i kat ka bu ia katun, na a katun i mei ta kat
 ka bu me u len u sabat: 28 eiau an a Pian
 a jon tar a katun e touh has a no tar u len u
 sabat.

3 NA eiau e tasu poj i no i han na sinaqoq;
 na a sia a katun te ka me no u alima u lilio-
 got e ka na he. 2 Na eru e kato ner eiau, ta
 kat a haraeh e poj me i eiau tar u len u sabat;
 ba eru te na hahat ne riu eiau. 3 Na eiau
 e hat ne no a katun te ka me no u alima u
 liliogot, Titul haboak. 4 Na eiau e hat ne
 no i tariru, E majko no tar u len u sabat kat
 a haraeh, je kat a homi ? hatoai, je natug ?
 Na eru e peupeur. 5 Poaj eiau e hulagot
 o ni si no eru, kova a tor a sisikot i tariru, na
 e hat ne no a katun, Haparon em u alimamulo.
 Na eiau e haparon no: na u alimanau e raeh
 e poj i no. 6 Na a barevan Farisi e boak ar,
 na eru e totoh sil j'pan qon mer a barevan
 ter e Herod, ba eru te natug ur eiau.

7 Na e Jisas e la qon me no u disaipel i tanau
 tar a ramun: na a barevan a para ni Qalili e
 kuer er: na i Judia, 8 na i Jerusalem, na i
 Aidumia, na i hapal ni Jodan, na i hihis i
 Tair na i Saidon, a barevan a para, poaj eru
 e logon or a mani ka te kat je no, na eru e la
 rim i tanau. 9 Na eiau e hat ne no u disaipel
 i tanau, ba te haso no eiau u sia u bout u kekerek

kova a barevan, eru na hiasogsog toroman a riu i tanau: 10 kova eiau e kat a haraeh e poij i lan a katun a para; eiau an u katun te ka mer u nimat u nomi e raqin ir i tanau ba eru te raqos or eiau. 11 Na u mat u limut, tar a poaj hovot te bag a riru eiau, na eru e raqin ir i tanau, na gok or, na hat ner, Elo a Pian a jon tar a Sunahan. 12 Na eiau e bor hahirig hapara no eru ba eru te qom o ni habulugan ner eiau.

13 Na eiau e ket e no tar u pokus, na gok em u katun te magil iu: na eru e lar i tanau. 14 Na eiau e rihat a no a malot o na hualu, ba eru te ka qon mer eiau, na eiau e kajin halei no eru ba eru te natatat ar, 15 na ka mer a haun tar a touh ba eru te jirog bitan ar u mat: 16 na eiau e kunpinan no e Saimon e Pita; 17 na e Jeimes a *pian a jon* ter e Sebedi, na e Jon hamunasi ne Jeimes; na eru ien eiau e kunpinan no e Boanöjes, eiau e, U *pian* u *jon* tar u *quru*: 18 na e Andriu, na e Filip, na e Batolomiu, na e Matiu, na e Tomas, na e Jeimes a *pian a jon* ter e Alfias, na e Tadias, na e Saimon a katun ni Selot, 19 na e Judas Iskariot, eiau an te haso has ne no eiau.

Na eiau e tasu no i han na sia a luma. 20 Na a barevan e vovotun poij ir iasan, eiau an eru i mei ta tatei nen u. 21 Poaj u haluma i tanau e logon or, na eru e boak ar ba eru te tom ner eiau: kova eru e hat ner, Eiau e popo-

loan no. 22 Na u jonkeleg te qolan nam ma i Jerusalem e hat ner, Eiau e ka me no e Bielsibub, na, Tar a touh tar u mat u nomi eiau e mok bitan no u mat u nomi. 23 Na eiau e gok em eru, na hat ne no i tariru tar a parabel, Sah te Seitan e tatei mok bitan no e Seitan ? 24 Sol a sia a pinaholak e takat a no i popoan na eru e hiatatug ur, na a pinaholak ena e mei ta tatei ka u. 25 Sol a sia a luma e takat a no i popoan na eru e hiatatug ur, na a luma ena e mei ta na tatei ka ua nau. 26 Sol e Seitan e hiatatug me lan eiau, na eiau e takat a no, eiau e mei ta tatei ka u, na eiau e kap. 27 E mei ta sia ta katun e tatei tasu no i han na luma tar a *katun* a hirig, na kat a homi no a mani ka i tanau, sol eiau e mei ta kij tauj mei a *katun* a hirig; mamur na eiau na kat a homi nau a luma i tanau. 28 E man, elia e hat je nauk i tamulomi, U taukat u nomi hovot tar u pian u jon tar u katun na tabus u riu, na u hahalu has i tariru te kat je ru: 29 na a katun te hahalu no tar u Abiap u Qoaqon a taibus tar a taukat a nomi e mei ta na ka ua nau i tanau, eiau e kat je lan a taukat a nomi te mei ta hen i kap au: 30 kova eru e hat ner, Eiau e ka me no a mat a limut.

31 Na e jinanau na u hamunasinau e la rim; na eru e titul ur i konan, na halei er i tanau, na gok or eiau. 32 Na a barevan e qum hohol or eiau; na eru e hat ner i tanau,

2/14

Bag, e jinamulo na u hamunasimulo te kar i konan e jimou er elo. 33 Na eiau e bor kopis i no i tariru, na hat ne no, E seh e jinaqoan na u hamunasiqoan ? 34 Na eiau e hulabag a no i tariru te qum hohol or eiau, na hat ne no, Bag, e jinaqoan na u hamunasiqoan ! 35 Kova a katun te kat je no a ka te magil i no a Sunahan, eiau e hamunasiqoan, na e matohaqoan, na e jinaqoan.

4 NA eiau e hatani ni hatuj poni no i kesin na ramun. Na a barevan a para nitoa e qon o rim i tanau, eiau an eiau e koas a no tar u sia u bout, na qum u no i ramun; na u barevan hovot e kar i lelestalig. 2 Na eiau e hatuj u no eru tar a ka a para tar a parabel, na hat ne no i tariru tar a hihatuj i tanau, 3 Hasilogon: Bag, a jonsat e la no ba te nasat a no: 4 na e boak a nam, poaj eiau e sat a no, na u hapal *nu kih* e raqin ir tar a maron, na u malei e la rim na nen er. 5 Na u mis e raqin ir tar *a latu* a rakorakoan, te mei ta ka mei usovot u para; na e pusuk j'pan no, kova e mei ta ka mei usovot u para: 6 poaj a pital e purus u nam, na e pir halog o no eiau; kova e mei ta ka mei u polos, na e maqol o no. 7 Na u mis e raqin ir tar a pusuk a hihatok, na a pusuk a hihatok e tavuel sai er, na pilot or eiau, na e mei ta hua u. 8 Na u mis e raqin ir i han nu sovot u raeh, na e huār, e pusuk ur na e

2/15

MAK

4. 9-19

j'tcun er; na e hatuhan ar, a hopis a malot, na a tonom a malot, na a sia a latus. 9 Na eiau e hat ne no, A katun te ka me no a taliga ba te logon no, logon pan.

10 Poaj eiau e ka papais i no, na u katun te ka qon mer a malot o na hualu hihis eiau e ragaj ar eiau tar a parabel. 11 Na eiau e hat ne no i tariru, E haso no emi a ka tar a pinaholak tar a Sunahan te mois i no: na tar u katun te kar i konan, a mani ka hovot e kat je no i tariru tar a parabel: 12 ba eru te bag papal ar, na eru e mei ta natei u; eru e logon papal ar, na eru e mei ta natei u; me havirij poij toroman ar, ba te na bus u nau u taukat u nomi i tariru. 13 Na eiau e hat ne no i tariru, Emi e mei ta natei me mua u parabel ien jah? na sah te na natei me mu a parabel hovot ? 14 A jonsat e sat a no u bor. 15 Na eru ien te kar ia i kesin na maron, ti sat a nia u bor; poaj eru e logon o rin, na e Seitan e la j'pan nam, na lu bitan no u bor ti sat a nia i oqildriru. 16 Na hare has a nien eru ien ti sat a nia tar *u latu* u rakorakoan, poaj eru e logon o rin u bor, na eru e lu j'pan a ni kikisal ar; 17 na eru e mei ta ka mei u polos i oqildriru, na eru e harot tataon or; na poaj u poaj a ni hahun je u poaj a ni hakamij e boak a nam kova u bor, na eru e tututel j'pan ar. 18 Na u mis eru ti sat a nia tar a pusuk hihitok; eru ien te logon o rin u bor, 19 na u

2/16

hulator tar u poaj tar a barevan, na a qamqam ni tutuhan a ka, na u magil u nomi ni u hapal nu ka e tasu nam, na pilot o no u bor, na e mei ta hua u. 20 Na eru ena ti sat a nia tar u sovot u raeh; eru e logon or u bor, na lu i er, na huar, a hopis a malot, na a tonom a malot, na a sia a latus.

21 Na eiau e hat ne no i tariru, Eru e lu i rim u lamp ba te haka i er i put u na tutuen tar a hamatu, je i put u na einian jah, je mei ta haka mei a tar a salon ? 22 Kova a ka te mois i no, e mois i no ba te na boak haraeh manin; na a ka te kui hamois i no, e kui hamois i no ba te na boak manin tar a konan. 23 Sol a sia a katun e ka me no a taliga ba te logon no, logon pan. 24 Na eiau e hat ne no i tariru, Emi a hansil i am u ka te logon o mulomi: hare na te hatuen mulomi na hauten poj manin i tamulomi: na haso sai manin emi. 25 Kova a katun te ka me no u ka, na haso nau eiau: na a katun te mei ta ka mei u ka, na lu bitan nau a mani ka i tanau.

26 Na eiau e hat ne no, Na a pinaholak tar a Sunahan e hare na a sia a katun e sat a no u kih tar u sovot; 27 na eiau e bovon soh o no na taqul u no tar u bog na tar u len, na u kih e pusuk ur na tavuel er, na eiau e mei ta natei mei a ka te hatavuel e no. 28 U sovot e haso papais i no u hua; u pusuk e momoa no, na a puk u na kiali e mamur u

2/17

MAK

4. 29-38

no, na a hua te hur u lan e kuer e nam. 29 Poaj a hua e hur hakap a lan, na eiau e ketep j'pan no tar a kilat, kova u poaj tar a hareg e boak a nam.

30 Na eiau e hat ne no, Eri e kat je ro a pinaholak tar a Sunahan ba te hare na a sah ? je sah u parabel te na habag ne ro u ri ? 31 E hare na a kih a kekerek a ni mastad, na eiau, poaj ti lep ia tar u Sovot, na e kekerek e na tar u kih hovot te ka na tar u Sovot, 32 na poaj te lep e lan, na e tavuel e no, na e j'toun na tar a pusuk hovot, na e hapusuk u no u kalan jin; ba u malei ni anian e tatei kais ir tar u noh i tanau.

33 Tar u parabel u para te hare na ien na eiau e hat je no eru tar u bor, te tuan no eru e tatei logon or: 34 na eiau e mei ta hat mei eru tar u sia u bor te mei ta ka mei u parabel: na eiau e habag papais i no u disaipel i tanau a mani ka hovot.

35 Na tar u len ena, poaj e qalikinan nam, na eiau e hat ne no i tariru, Ri la ro i hapal.

36 Na eru e la bitan ar a barevan, na peik papal ar eiau i han nu bout. Na a mis a bout e ka qon mer eiau.

37 Na a sia a balan jin e takai nam, na a lao e pos oa rim i han nu bout, eiau an u bout e kajin qoqo hamanas a no.

38 Na eiau e ka papais i no i tao, na soh o no tar u ulan: na eru e naqul ur eiau, na hat ner i tanau, Jonhihatuj, a ka papal i tamulo ba

elam te mat e nam jah ? 39 Na eiau e kalat a no, na haun no a balan, na hat je no a ramun, Saloh o pan, kaka mot. Na a balan e kap a no, na a marah jin e boak a nam. 40 Na eiau e hat ne no i tariru, Tar a sah emi e mataut u nomi ? emi mei not ta ka me mua a hamān jah ? 41 Na eru e mataut nitoa er, na hiaborobor ner, E si pan ien, ba a balan na a ramun e manat jer eiau ?

5 NA eru e sot or ia i hapal na ramun, tar a pal i latu tar a tei Qerquesa. 2 Poaj eiau e kovi nam tar u bout, na a sia a katun te ka me no a mat a limut na e la nam ma tar a latu ni goh e tatok j'pan no eiau, 3 eiau e bovon tapa no tar a latu ni goh: na e mei ta sia ta katun e tatei kij mei eiau, e mei, e mei has tar a jein; 4 kova i bovon kikkij ia u aion tar u mou na u jein, na e kat a pus u lan u jein, na e piokopiok o lan u aion tar u mou: na e mei ta sia ta katun te ka me no a hirig ba te halalean no eiau. 5 Tar a maman u poaj, tar u bog na tar u len, tar a latu ni goh na tar a pokus, na eiau e gogok o no, na gej e no eiau tar u rako. 6 Poaj eiau e bag a no e Jisas i lehan, na eiau e hituk u no na heiheil i no i tanau; 7 na eiau e gok me no u lig jin, na hat ne no, Sa u na i tariri, o Jisas, elo a pian a jon tar a Sunahan Jin Nitoa ? Elia e hat hahirig i nauk elo tar a Sunahan, qom o ni

2/19

MAK

5. 8-19

hakamij elia. 8 Kova eiau e hat i tanau,
Elo a mat a limut, boak bitan em a katun.
9 Na eiau e ragaj a no eiau, Si ma sol lo ?
Na eiau e hat ne no i tanau, A sol i taqoan e
Parapara; kova elam e para nam. 10 Na
eiau e sugsug hapara no i tanau ba te qom o
ni halei bitan eru tar a latu. 11 Na a sia
a heis qu jin nitoa e surir i rehin nu pokus.
12 Na eru e sugsug ur i tanau, na hat ner,
Halei elam i han nu qu, ba elam te tasu nam
i oqildriru. 13 Na eiau e tagan no. Na u
mat u limut e boak a rim, na tasur i han nu
qu: na a heis qu e hituk qolan ar i ramun,
e tuan toroman ar a hualu a tapal; na eru e
bururur i ramun. 14 Na u katun te hanen
er eru e jiar, na har ar ia i pinapo jin, na tar
u arahan. Na eru e la ua rim ba eru te bag
ar a ka te boak a lan. 15 Na eru e la rim
ter e Jisas, na bag ar a katun te ka me u mat u
nomi e qum u no, e ka me no u malamal na e
natei haraeh e no, eiau a katun te ka me u
parapara : na eru e mataut ur. 16 Na u katun
te bag a rin e hat ner i tariru a mani ka te
boak a lan tar a katun te ka me u mat u nomi,
na u ka has tar u qu. 17 Na eru e hatani
ni sugsug ur i tanau ba eiau te la bitan no u
hahalei i tariru. 18 Poaj eiau e kajin koas
a no tar u bout, na a katun te ka me u mat u
nomi e sugsug u no i tanau ba te ka qon me no
eiau. 19 Na eiau e mei ta tagan au, na hat

2/20

5. 20-29

MAK

ne no i tanau, La tar a luma i tamulo tar u haluma i tamulo, na hat i tariru a mani ka jin a Touh e kat jiu i tamulo, na eiau e sah has elo. 20 Na eiau e la no tar a maron i tanau, na hatani ni habulugan ne no i Dikapolis a mani ka jin e Jisas e kat jiu i tanau: na u barevan hovot e hani er.

21 Poaj e Jisas e la poij i lan i han nu bout i hapal, na a barevan a para e qon o rin i tanau: na eiau e ka ni kesin na ramun. 22 Na a sia a touh tar a sinaqoq a sol i tanau e Jairas, e la nam; poaj e bag a no eiau, na eiau e raqin no tar a mounau, 23 na eiau e sugsug hapara no i tanau, na hat ne no, A pian a hihin a keke-rek i taqoan e kajin mat e no: na elo ma la u am na hasaul a alimamulo i haponnau, ba eiau te raeh e poij i no na toai no. 24 Na eiau e la qon me no eiau; na a barevan a para e kuer er eiau, na eru e hiasogsog ner eiau.

25 Na a sia a hihin te ka me no a *nimat* herejig e roin no tar a sia a malot o na toual a hinigal, 26 te harot hapara has a lan a kamij tar u jonkinaka, te hahol hakap has a lan a mani ka i tanau, na e mei te raeh eu, e nomi hasoual a no, 27 poaj eiau e logon lan u bulugan ter e Jisas, na eiau e la qon me nam a barevan te kuer er, na e tom o no tar u malamat i tanau. 28 Kova eiau e hat ne no, Sol elia e tom o nauk tar a malamat i tanau kuku, na elia na raeh e poij i qu. 29 Na u herejig i tanau te

roin no e parak j'pan nam; na eiau e saqoh o no i han nu tuanau ba te raeh e poij i lan tar a nimat a nomi i tanau. 30 Na e Jisas e natei j'pan no ba a hirig te tuhan nam ma i tanau e la, na eiau e haligan no i popoan na barevan, na hat ne no, Si te tom o no tar a malamal i taqoan ? 31 Na u disaipel e hat ner i tanau, Elo e bag a nom a barevan te hiasogsog ner elo, na hat je nom, Si te tom o no elia ? 32 Na eiau e hulagot o no ba te bag a no a hihin te kat je lan a ka ien. 33 Na a hihin e mataut u no na totolon no, na natei no a mani ka ti kat jia i tanau, na e la nam na raqin nam tar a matanau, na hat ne no i tanau tar a mani ka mani man hovot. 34 Na eiau e hat ne no i tanau, Pian a hihin, a haman i tamulo e kat a haraeh e poij i lan elo; nahuas, na elo na raeh e poij i mu tar a nimat a nomi i tamulo.

35 Poaj eiau e borobor o no, na eru e la rim ma tar a *luma* tar a touh tar a sinaqoq, na hat ner, A pian a hihin i tamulo e mat: sah te hasupuri poni me mua lo a Jonhihatuj ? 36 Na e Jisas e hahagoni no tar u bor ti hat tein, na eiau e hat ne no a touh tar a sinaqoq, Qom o ni mataut, haman ku. 37 Na eiau e bor kapu ne no u katun te *kajin* kuer er eiau, e Pita, na e Jeimes, na e Jon hamunasi ne Jeimes kuku e mei. 38 Na eru e sot or ia tar a luma tar a touh tar a sinaqoq; na eiau e bag a no a

2/22

5. 39—6. 3

MAK

barevan te qaligogok or, na tep haparar na gal jin ir. 39 Poaj eiau e tasu lan, na eiau e hat ne no i tariru, Tar a sah emi e qaligogok o nomi, na tep e nomi? a pian e mei ta mat eu, e soh o ku no. 40 Na eru e qaqa sil nitoa er eiau. Poaj eiau e jirog haboak hovot o lan eru, na eiau e peik i no a tama na pian na e jinanau na eru has te kar i tanau, na tasu no tar a *pal i luma* te ka na a pian. 41 Na eiau e kate ne no u alima na pian, na hat ne no i tanau, Talita kumi; poaj e havirij i lan e hare na, Kukuvei, elia e hat je nauk elo, Takai. 42 Na a kukuvei e jijig j'pan no, na lala no: kova a toai i tanau a malot o na hualu a hinigal. Na eru e tajivak j'pan ar tar a tajivak jin. 43 Na eiau e bor hahirig hapara no eru ba te mei ta sia ta katun te natei no a ka ien: na eiau e hat hahirig i no ba te haso no eiau ta j'kanen.

6 NA eiau e la haboak a no; na eiau e la nam tar a latu i tanau; na u disaipel i tanau e kuer er eiau. 2 Poaj u len u sabat e boak a nam, na eiau e hatani ni hatuj u no i han na sinaqoq: na a katun a para te logon or eiau e hani er, na hat ner, Ia te tuhan me ma a katun ien a mani ka ien? na, Sah a natei ti haso nia tar a katun ien, na u ka u hirig te kat je no tar a alimanau? 3 Ien a jonheqij jah, a pian a jon ter e Meri, na e hamunasi

ne Jeimes, na e Joses, na e Judas, na e Saimon ?
na u matohannau e ka qon mer eri ien jah ?
Na eru e tutetel er i tanau. 4 Na e Jisas e
hat ne no i tariru, Eru e hajiji ner a profit, na
i han na latu i tanau, na tar a pinaposa i tanau,
na i han na luma i tanau e mei. 5 Na eiau
e mei ta tatei kat mei a ta sia ta ka a hirig ena,
eiau e hasaul ku no a alimanau i hapon na
labas a katun a matemat, na kat a haraeh e
poij i no eru. 6 Na eiau e hani no kova a
hahaman i tariru.

Na eiau e hulahatuj u no tar u pinapo u
kekerek.

7 Na eiau e gok em a malot o na hualu, na
hatani ni halei totolalu ne no eru; na eiau e
haso no eru a haun tar a touh ba eru te haun
er u mat u limut; 8 na eiau e bor hahirig i
no eru ba eru te qom o ni lu i er ta sia ta ka tar
a taula, a tukan jin ku; e mei ta kanen, e mei
ta pora, e mei ta mani i han na pou; 9 na u
sandal tar a mou : na qom o ni hasko a hualu
a hasovo. 10 Na eiau e hat ne no i tariru, Tar
a luma te tasu mua lomi, kaka tauj i am te boak
a nam u poaj te la mua lomi. 11 Na u latu
hovot te mei ta lu mei emi, na eru e mei ta
logon mei emi, poaj emi e la bitan nomi ena,
emi a touhutouh bitan u korohu te ka na tar
a pipitamulomi ba te habag a no eru. 12 Na
eru e la haboak ar, na tatat ar e majko no ba
u katun te rorom or. 13 Na eru e mok bitan

ar a mat a nomi a para, na hajij ir u api tar a katun a matemat a para, na kat a haraeh e poij ir eru.

14 Na e Herod a touh e logon no; kova a sol i tanau i natei: na eiau e hat ne no, E Jon a Jonhabaptais e takai lan tar a mat, eiau an u ka u hirig ien e kui er i oqilnau.

15 Na u mis e hat ner, Eiau e Ilaijah. Na u mis e hat ner, A profit, hare na a sia tar u profit.

16 Na e Herod, poaj eiau e logon no, eiau e hat ne no, E Jon, te qu gej paqot jen a bakunau, eiau e takai lan. 17 Kova e Herod e halei lan na tom o no e Jon, na hakij i no eiau i han na luma ni kijkij kova e Herodias, na hihin ne Filip hamunasinau: kova eiau e tom eiau.

18 Kova e Jon e hat e Herod, E mei ta majko u ba elo te ka me nom na hihin ne hamunasi-mulo. 19 Na e Herodias e harama no eiau, na e kajin natug u no eiau; na eiau e mei ta tatei u; 20 kova e Herod e mataut je no e Jon, na natei no ba eiau a katun a man na a katun a qoaqon, na e kahet ne no eiau. Poaj eiau e logon no eiau, na eiau e hakiki nitoa no;

na eiau e logon ni kikisal ne no eiau. 21 Poaj u len u raeh e boak a nam, na e Herod ena tar u len ni posa i tanau e kat je no a kanen tar u junaun i tanau, na tar u touh jin ni hiatug,

na tar u junaun ni Qalili; 22 poaj a pian a hihin ter e Herodias e tasu nam na sani no,

na eiau e hakikisal a no e Herod na eru te

2/25

nen qon mer eiau; na a touh e hat ne no a kukuvei, Ragaj elia tar a ka te magil i mulo, na elia na haso qu elo. 23 Na eiau e hat haman no i tanau, A ka te ragaj sil i mulo elia, na elia na haso qu elo, na not popoan no tar a pinaholak i taqoan. 24 Na eiau e la haboak a no, na hat ne no e jinanau, Sah te ragaj sil i qu an? Na eiau e hat ne no, A baku ne Jon a Jonhabaptais. 25 Na eiau e tasu j'pan hitaon no tar a touh, na ragaj a no, na hat ne no, Elia e magil i nauk ba elo te haso j'pan em elia a baku ne Jon a Jonhabaptais tar u kuvurau. 26 Na a touh e rorom o nitoa no; na kova a bor a man i tanau, na kova eru te nen er, na eiau e mei ta rama mei eiau. 27 Na a touh e halei j'pan no a sia a jonkahet i tanau, na hat hahirig i no ba te nalu i nam a bakunau: na eiau e nagej paqot je no a bakunau i han na luma ni kikkij, 28 na e soat je nam a bakunau tar u kuvurau, na haso no a kukuvei; na a kukuvei e haso no e jinanau. 29 Poaj u disaipel e logon or, na eru e la rim na soat jer u tuanau, na haka i er i han nu goh.

30 Na u aposol e qon or ia ter e Jisas; na eru e hat jer i tanau tar a mani ka hovot, a ka ti kat je ru, na a ka ti hatuj ne ru. 31 Na eiau e hat ne no i tariru, Mi e la papais i mum tar a latu a bul, na huas tataon am. Kova a katun a para e kopokopis ir, na e mei ta poaj a ni raorao i tariru ba eru te nen er. 32 Na

2/26

6. 33-41

MAK

eru e la bitan ar i han nu bout tar a latu a bul. 33 Na *a barevan* e bag ar te la ua riru, na a katun a para e natei er *eru*, na eru e la rim ma u pinapo jin hovot na hituk qon ua rim i latu, na momoar. 34 Na eiau e la haboak a nam na bag a no a barevan a para, na eiau e sah e no eru, kova eru e harer ia u sip te mei ta ka mei a jonkahet: na eiau e hatani ni hatuj u no eru tar a mani ka mani para. 35 Poaj e touleh e nam, na u disaipel i tanau e la rim i tanau, na hat ner, A latu e bul u lan, na e touleh e nam: 36 halei pan eru, ba eru te lar tar a arahan na u pinapo u kekerek te hihis na ien, na nahol ta j'kanen i tariru. 37 Na eiau e bor kopis i no na hat ne no i tariru, Emi a hanen i am eru. Na eru e hat ner i tanau, Elam e nahol o nam a kanen te tuan no a hualu a latus a peni jah, na hanen eru ? 38 Na eiau e hat ne no i tariru, Sohis a kokoin te ka me mulomi? nabag. Poaj eru e natei er, na eru e hat ner, A tolism, na solan a ian. 39 Na eiau e hat hahirig i no i tariru ba eru te qum haigan hakarin hovot or tar a hasili a buibuil. 40 Na eru e qum hakarin ir, tar a sia a latus, na tar a tolism a malot. 41 Na eiau e lu i no a tolism a kokoin na a solan a ian, na e tara sai no i anian, na hat a haraeh ne no, na pos o no u kokoin; na eiau e haso no u disaipel ba eru te haka i er i mata-riru; na eiau e molomol o no a solan a ian i

tariru hovot. 42 Na eru hovot e nen er, na masul ur. 43 Na eru e herok or u pal u tapos, a malot o na hualu a kohel saput, na tar u hoian has. 44 Na eru ti nen u kokoin e tuan no a tolim a tapal a katun.

45 Na eiau e halei hahirig j'pan no u disaipel i tanau ba eru te koas ar tar u bout, na momoar i hapal i Betsaida, poaj eiau e hala bitan no a barevan. 46 Poaj eiau e hatasoa lan eru, na eiau e la bitan no ba te nahasur u no tar u pokus. 47 Poaj e touleh e nam, na u bout e ka ni loun, na eiau e ka papais i no i latu. 48 Na eiau e bag a no eru te supurir tar a tausua, kova a balan e suqlul hakoal a nam, na poaj a hanina a pal i bog e kajin boak a nam na eiau e la nam i tariru, e lala no i hapon na ramun; na eiau e kajin la sapag a no eru: 49 na eru, poaj eru e bag ar eiau te lala no i hapon na ramun, na eru e sol or eiau a mat, na sesel er: 50 kova eru hovot e bag ar eiau, na e hulatotorotor or. Na eiau e bor j'pan qon me no eru, na hat ne no i tariru, Mamagol am: elia ke va; qom o ni mataut. 51 Na eiau e koas qon me no eru i han nu bout; na a balan e saloh o no: na eru e tajivak a nitoa er i oqildriru; 52 kova eru e mei ga natei sil mei a mani ka tar u kokoin, na a torriru e sisikot o no.

53 Poaj eru e sot or ia i hapal i latu, na eru e sot or ia i Qenesaret, na hatag ar ia mou na kotolan. 54 Poaj eru e kovi bitan a rim u

bout, na a *barevan* e natei j'pan ar eiau, 55 na eru e hulahituk ur tar u pal i latu hovot ena, na eru e hatani ni hulasoat jer u katun u matemat tar u einian i tariru, tar a pal i latu eru e logon o rin te ka nau. 56 Tar a latu hovot te tasu no, tar u pinapo u kekerek, je tar u pinapo jin, je tar a arahan, na eru e haparon or u katun u matemat tar a latu ni hihitoan, na sugsug ur i tanau ba eru te tom ku ner a rehin nu malamal i tanau: na eru hovot te tom or e raeh o poij ir.

7 NA a barevan Farisi na u hapal nu jonkeleg, ti la ma i Jerusalem, e qon uar i tanau, 2 na eru e bag a rin ba u hapal nu disaipel i tanau e nen er a kanen i tariru tar a alima a limut, e mei ta qalus u. 3 Kova a barevan Farisi, na u barevan Jiu hovot, sol eru e mei ta qalus haraeh tauj mei a alimariru, eru e rama ni nen er, eru e tom ner u haharati tar u junaun: 4 na *poaj* eru e *la rim ma* tar a latu ni hihitoan, sol eru e mei ta qalus tauj u, na eru e rama ni nen er: na u mis u ka u para, ti lu i ru ba eru te tom ner, a tauqalus u qotan ni sirok, na u kabin, na u qotan bras. 5 Na a barevan Farisi na u jonkeleg e ragaj ar eiau, Tar a sah u disaipel i tamulo e mei ta kuer mei u haharati tar u junaun, na e nen er a kanen i tariru tar a alima a limut ? 6 Na eiau e hat ne no i tariru, E Aisaia e profisai haraeh ne

MAK

7. 7-15

lan emi u katun u qamqam, hare na ti keleg
e nin,

A barevan ien e haharoi haraeh er elia
tar a perumdriru,

Na a torriru e lehan bitan no elia.

7 A ka papal i taqoan a heiheil i tariru,
Eru e hatuj ner u haun tar u katun *ba*
te a hihatuj i tariru.

8 Emi e hapolag a nomi a haun tar a Sunahan,
na tom kapu ne nomi u haharati tar u katun.

9 Na eiau e hat ne no i tariru, Emi e rama nitoa
nomi a haun tar a Sunahan, ba emi te kahet
e nomi u haharati i tamulomi. 10 Kova e
Moses e hat, Hajiji ter e tamamulo na ter e
jinamulo; na, A katun te hahalu ne no a titi
je a kaua, natug hamat eiau: 11 na emi e
hat ne nomi, Sol a sia a katun e hat ne no ter
e tamanau je ter e jinanau, U ka ba elia te na
taquh e qu elo eiau an a Koban, ien e hare na,
A hasoku *tar a Sunahan*; 12 na emi e mei ta
tagan mei eiau ba te kat je no a sia a ka ter e
tamanau je ter e jinanau; 13 emi e kat je
nomi u bor tar a Sunahan ba te ka papal, tar
u haharati i tamulomi, te haso ne mulomi:
na u ka u para te hare na ien emi e kat je nomi.

14 Na eiau e gok poni em a barevan, na hat
ne no i tariru, Emi a logon havaogon em elia,
na natei: 15 e mei ta sia ta ka te ka bitan
no a katun, sol e la no i oqilnau e tatei halimut
u no eiau: na a mani ka te boak bitan ar a

eho?

katun na eru e halimut ur a katun. 16 Sol a katun e ka me no a taliga ba te logon no, logon pan. 17 Poaj eiau e la bitan a lan a barevan na tasu no i han na luma, na u disaipel i tanau e ragaj ar eiau tar u parabel. 18 Na eiau e hat ne no i tariru, Emi has e mei ta ka me mua a natei ? Emi e mei ta natei me mua, ba a ka te ka ni konan poaj e tasu no i han na katun, e mei ta tatei halimut u mei eiau; 19 kova e mei ta tasu u i han na torotor i tanau, e la kuku no i han na toronau, na e boak but u no tar a pus ? *Eiau e hat ne no a ka ien*, ba te kat a haqaqaos o no u kanen hovot. 20 Na eiau e hat ne no, A ka te boak bitan no a katun, ien e halimut u no a katun. 21 Kova u torotor u nomi e boak a nam ma i oqilriru, tar a tor nu katun, u taukat tar a hipisui, u kopkop, u hipuli, u hipisui, 22 u mamagil, u taukat u nomi, a qamqam, a taukat tar a kujap, u mata u nomi, a gakgak, a popoamon, a popoloan: 23 a mani ka nomi hovot ien e boak a nam ma i oqil, na e halimut u no a katun.

24 Na eiau e takai no ena, na la ua no tar u hahalei ni Tair na i Saidon. Na eiau e tasu no i han na sia a luma, na magil i no ba e mei ta sia ta katun e natei no: na eiau e mei ta tatei mois iu.. 25 Na a sia a hihin, na a pian a hihin a kekerek i tanau e ka me no a mat a limut, poaj eiau e logon lan u bulugan i

tanau, na eiau e la j'pan nam na raqin no tar a mounau. 26 Na a hihin ien a Hihin Helahel, a hihin tar a barevan ni Sairofinisia. Na eiau e sugsug u no i tanau ba te mok bitan no a mat a nomi tar a pian a hihin i tanau. 27 Na eiau e hat ne no i tanau, Hamasul tauj a masal: e mei ta majko u ba te lu i no a kokoin tar a masal na mok o nia tar u kus. 28 Na eiau e bor kopis i no na hat ne no i tanau, Oai, Junaun: na u kus has te kar ia i put u na salon e nen er u bolobolo tar a masal. 29 Na eiau e hat ne no i tanau, Kova a pal i bor ien na elo ma la pan; a mat a nomi e la haboak bitan a lan a pian a hihin i tamulo. 30 Na eiau e la no tar a luma i tanau, na bag sep e no a pian te paron no tar a einian, na a mat a nomi e la haboak bitan a lan eiau.

31 Na eiau e la haboak bitan poni no u hahalei ni Tair, na tasu but u no i Saidon, na i han nu hahalei ni Dikapolis, na sot o no tar a ramun ni Qalili. 32 Na eru e lu i mer i tanau a sia a katun te koron no, na e babaru no; na eru e sugsug ur ba te hasaul u no u alimanau i haponnau. 33 Na eiau e lu papais bitan no eiau tar a barevan, na hasko no a kuvikinau i han na taliganau, na eiau e kimus u no, na raqos o no u meanau; 34 na eiau e tara sai no i anian, na huasepuh u no, na hat ne no i tanau, Efata, e hare na, Kalat pan. 35 Na a taliganau e kalat ar, na a kijkij tar u meanau

e tapuke no, na eiau e bor haraeh e no. 36 Na eiau e bor hahirig i no eru ba eru te qom o ni hat a sia a katun: na poaj eiau e bor hahirig poni no eru, na eru e habulugan nitoa poni er eiau. 37 Na eru e sasal nitoa er, na hat ner, Eiau e kat a haraeh e lan a mani ka hovot: e kat a has a no u koron ba te logon or, na u babaru ba te bor or.

8 TAR a len ena, poaj a barevan a para e ka poni er, na eru i mei ta ka mei a ta kanen i tariru, na eiau e gok em u disaipel i tanau, na hat ne no i tariru, 2 Elia e sah e nauk a barevan, kova eru e ka qon mer elia ien tar u hopis u len, na eru i mei ta ka mei a ta kanen i tariru: 3 na sol elia e halei nauk eru tar a luma i tariru na eru e mei ta nen u, eru na mat e pot o riu tar a maron; na u hapal i tariru e la rim i lehan. 4 Na u disaipel i tanau e bor kopis ir i tanau, Ia ta tuhan na ta kokoin ta hamasul ia revan ien tar a latu a bul ien? 5 Na eiau e ragaj a no eru, Sohis a kokoin te ka me mulomi? Na eru e hat ner, A tohit. 6 Na eiau e hat hahirig i no a barevan ba eru te qum ur ia tar u sovot: na eiau e tom o no a tohit a kokoin, na poaj te hain pan a lan, na e pos o no, na haso no u disaipel i tanau, ba te haka i er i matariru; na eru e haka i er i mata na barevan. 7 Na eru e ka mer labas a ian a kekerek: poaj te hat a haraeh ne lan, na eiau

e hat hahirig i no ba te haka has ar ien i mataliru. 8 Na eru e nen er, na masul ur: na eru e herok or, tar u pal u tapos te ka no, a tohit a kohel. 9 Na eru a nina toroman a tapal: na eiau e hala no eru. 10 Na eiau e koas j'pan qon me no u disaipel i tanau tar u bout, na sot o no tar u pal i latu ni Dalmanuta.

11 Na a barevan Farisi e boak a rim, na hatani ni hiaragaragaj mer eiau, e jimou er a sia a ka ni habag ni anian i tanau, e kajin namus ur eiau. 12 Na eiau e huasepuh u nitoa no tar u abiap i tanau, na hat ne no, Tar a sah a barevan ien e jimou er a ka ni habag ? E man, elia e hat ne nauk i tamulomi, E mei ta na haso mei a barevan ien a ka ni habag. 13 Na eiau e la bitan no eru, na e koas poiij i no na la ua no i hapal.

14 Na eru e tavikal ni lu i er a kanen; na a sia kuku a kokoin te ka mer ia ru i han nu bout. 15 Na eiau e bor hahirig i no eru, na hat ne no, Hansil, maton am tar a leven tar a barevan Farisi na tar a leven ter e Herod. 16 Na eru e hiaborobor or, na hat ner, kova eri i mei ta ka mei a ta kanen. 17 Na e Jisas e natei no na hat ne no i tariru, Tar a sah emi e hiaborobor o nomi, kova emi e mei ta ka me mua ta kanen ? emi mei not ta bag au, je natei sil me mua ? a tormulomi e sisikot o lan jah ? 18 A mata e kar, na emi e mei ta bag u am jah ? na a taliga e kar, na emi e mei ta logon u am jah ?

na emi e mei ta torosil me mua ? 19 Poaj elia e pos o qul a tolim a kokoin tar a tolim a tapal, sohis a kohel te saput u no tar u pal u tapos ti lu i lomi ? Na eru e hat ner i tanau, A malot o na hualu. 20 Na poaj a tohit tar a nina a tapal, sohis a kohel te saput u no tar u pal u tapos ti lu i lomi ? Na eru e hat ner i tanau, A tohit. 21 Na eiau e hat ne no i tariru, Emi e mei not ta natei me mua jah ?

22 Na eru e sot or ia i Betsaida. Na eru e lu i rim a sia a katun a kurun i tanau, na sugsug ur i tanau ba te raqos o no eiau. 23 Na eiau e kate ne no u alima na katun a kurun, na peik haboak me eiau i konan tar a pinapo a kekerek ; poaj eiau e kimus u lan tar a matanau, na hasaul u lan a alimanau i haponnau, na eiau e ragaj a no eiau, E bag si nom a ka ? 24 Na eiau e tara sai no, na hat ne no, Elia e bag a nauk u katun ; kova elia e bag a nauk e harer ia roi, e lalar. 25 Na eiau e hasaul poni no a alimanau i hapon na matanau ; na eiau e got hahirig i no, na e raeh e poj i lan, na bag haraeh e no a mani ka hovot. 26 Na eiau e halei no eiau tar a luma i tanau, na hat ne no, Ma qom o ni tasu i han na pinapo a kekerek.

27 Na e Jisas e la no, na u disaipel i tanau has, i han nu pinapo u kekerek ni Sesaria Filipai : na eiau e ragaj a no u disaipel i tanau tar a maron, na hat ne no i tariru, A barevan e sol

er elia e seh ? 28 Na eru e jine er eiau, na hat ner, E Jon a Jonhabaptais: na u mis, E Ilaijah; na u mis, A sia tar u profit. 29 Na eiau e ragaj a no eru, Na emi e sol o nomi elia e seh ? E Pita e bor kopis i no na hat ne no i tanau, Elo a Kraij. 30 Na eiau e bor hahirig i no eru ba eru te qom o ni habulugan ner eiau. 31 Na eiau e hatani ni hatuj u no eru, e majko no tar a Pian a jon tar a katun ba te na harot ne nau a kamij tar a mani ka mani para, na u junaun na ramə ne riu eiau, na u touh tar u jonheiheil, na u jonkeleg, na na natug u riu eiau, na mamur u no tar u hopis u len na eiau na takai poij i nau. 32 Na eiau e poka no u bor. Na e Pita e lu i no eiau, na hatani ni haun no eiau. 33 Na eiau e haligan no na bag a no u disaipel i tanau, na haun no e Pita, na hat ne no, hases eu i muriqoan, o Seitan: kova elo mu mei ta ma torotor o sil i mei a mani ka tar a Sunahan, a ka kuku tar a barevan. 34 Na eiau e gok em a barevan na u disaipel i tanau, na hat ne no i tariru, Sol a sia a katun e kajin kuer e nam elia, e raeh e no ba te harot o no, na soat sai no a kros i tanau, na kuer em elia. 35 Kova a katun te kajin hatoai no a toai i tanau eiau na halilih i nau; na a katun te halilih i no a toai i tanau kova elia na kova u bulugan u raeh eiau na hatoai nau. 36 Sah te taquh u no a katun, sol eiau e lu i no u pal i sovot hovot, na

e hahun no a toai i tanau ? 37 Sah a ka te na palis i nau a katun a toai i tanau ? 38 Kova a katun te majigol o no i taqoan na tar a bor i taqoan tar u poaj tar a barevan a hipisui na skuleh ien, na a Pian a jon tar a katun na majigol has a nau i tanau, poaj eiau e la qon me nam a hamejimej ter e tamanau na u mat u 9 raeh u qoaqon. 1 Na eiau e hat ne no i tariru, E man elia e hat ne nauk i tamulomi, U hapal i tariru te jijig ir ia ien, e mei ta na min mei rua a mat, na not o no u poaj te na bag tauj u riu a pinaholak tar a Sunahan poaj e la qon me nam a hirig.

2 Na mamur u no tar u tonom u len na e Jisas e peik i no e Pita, na e Jeimes, na e Jon, na e lu i no er i as tar u sia u pokus jin ba eru te ka papais ir: na eiau e boak helahel e nam i matariru: 3 na a malamal i tanau e kanakanah a rim, e pekak kiahot o no; e mei ta sia ta katun te ka na tar usovot e tatei hapekak a no batte hare na eru. 4 Na re Ilaijah ber e Moses e boak ar i tariru: na eru e borobor o qon mer e Jisas. 5 Na e Pita e bor kopis i no na hat ne no ter e Jisas, Junaun, e raeh e no ba eri te ka ria ien: na eri a kaj a hopis a taluh; a sia i tamulo, na a sia ter e Moses, na a sia ter e Ilaijah. 6 Kova eiau e mei ta natei mei a ka ta bor kopis i niu; kova eru e mataut u rin. 7 Na u sia u bog e la nam na hanoh o no eru: na u sia u lig tar a katun e boak a

nam ma tar u bog, Ien a Pian a jon ni sasah i taqoan: emi a logon i am eiau. 8 Na eru e hulabag j'pan ar, na e mei ta bag mei a ta sia ta katun, e Jisas papais i ku e ka qon mer eru.

9 Poaj eru e qolan a rim tar u pokus, na eiau e bor hahirig i no eru ba eru te qom o ni habulugan ner a mani ka ti bag a ru, tar u poaj kuku a Pian a jon tar a katun te takai poiij ua nau tar a mat. 10 Na eru e maut jer a pal i bor, na hiaragaragaj sil ir sah a roman a takai poiij tar a mat. 11 Na eru e ragaj ar eiau, na hat ner, U jonkeleg e hat ner e majko no ba e Ilaijah te momoa tauj am. 12 Na eiau e hat ne no i tariru, E man ba e Ilaijah e momoa nam, na kat a haraeh e poiij i no a mani ka hovot: na tar a sah ti keleg e nin tar a Pian a jon tar a katun, ba te na saqoh o nau a kamij tar a mani ka mani para na eru na kat a noga riu eiau ? 13 Na elia e hat je nauk i tamulomi, ba e Ilaijah e lam, na eru e kat a has a rin i tanau a ka te magil driru, hare na ti keleg e nin i tanau.

14 Poaj eru e sot or ia tar u disaipel, na eru e bag ar a barevan a para te hihis ir eru, na u jonkeleg e hiaragaragaj qon mer eru. 15 Na u barevan hovot, poaj eru e bag ar eiau, na eru e tajivak nitoa j'pan ar, na eru e hituk ur i tanau na hat ner i tanau u bor ni hiasepsep. 16 Na eiau e ragaj a no eru, Sah te hiaragaragaj sil i mulomi i tariru ? 17 Na a sia a katun

tar a barevan e bor kopis i no i tanau, Jonhi-hatuj, elia qu lu me ia pian a jon i taqoan i tamulo, eiau an te ka me no a mat a babaru; 18 tar u pal i latu hovot ti lu me i eiau, na e mok o nin i kopu: na eiau e poipoi no, na hagigij i no, na e kuri no: na elia qu hat u disaipel i tamulo ba eru te mok bitan ar; na eru e mei ta tatei u. 19 Na eiau e bor kopis i no i tariru na hat ne no, Ei barevan hahaman, hagis te na ka qu an i tamulomi ? hagis te na harot o qu an i tamulomi ? lu i em eiau i taqoan. 20 Na eru e lu i rim eiau i tanau: poaj eiau e bag a no eiau, na a mat e hakokorei j'pan no eiau; na eiau e raqin no i sovot, na bereberes e no na poipoi no. 21 Na eiau e ragaj a no e tamanau, Hagis te boak a nam a ka ien i tanau ? Na eiau e hat ne no, Te pian a boi u. 22 Ta u poaj e mok o lan eiau i han nu ami na i han nu ramun has, ba te hasuh u no eiau: na sol elo e tatei kat je nom a sia a ka, sah em elam, na taquh em elam. 23 Na e Jisas e hat ne no i tanau, Sol elo e tatei nom ! A katun te haman no e tatei no a mani ka hovot. 24 A tama na pian e gok j'pan no, na hat ne no, Elia e haman nauk; taquh em a hahaman i taqoan. 25 Poaj e Jisas e bag a no ba a barevan e hituk qoqon o rim, na eiau e haun ne no a mat a limut, ha hat ne no i tanau, Elo a mat a babaru na a koron, elia e hat hahirig i nauk elo, boak bitan em eiau, na qom o ni

tasu poj i hanna. 26 Poaj te gok o lan, na hakokorei lan eiau, na e boak bitan no eiau : na *a pian* e hare na a katun te mat; eiau an u hapal jin i tariru e hat ner, Eiau e mat. 27 Na e Jisas e kate ne no u alimanau, na hatakai no eiau; na eiau e jijig i no. 28 Poaj eiau e tasu nam i han na luma, na u disaipel i tanau e ragaj papais ir eiau, *na hat ner*, Elam e mei ta tatei mok bitan mei eiau. 29 Na eiau e hat ne no i tariru, U hai ien e mei ta tatei boak bitan au, tar u hasur ku.

30 Na eru e la bitan ar ena, na boak but ur i Qalili; na eiau e mei ta magil mei a ba a sia a katun te natei no. 31 Kova eiau e hatuj u no u disaipel i tanau, na hat ne no i tariru, A Pian a jon tar a katun i haso nia tar a alima nu katun, na eru na natug u riu eiau; na poaj eiau i natug, mamur u no tar u hopis u len na eiau na takai poj i nau. 32 Na eru e mei ta natei sil mei u bor, na e mataut u ni ragaj er eiau.

33 Na eru e sot or ia i Kapöneam : poaj eiau e ka ni han na luma na eiau e ragaj a no eru, Sah te hiapisipisin sil i ma lomi i maron ? 34 Na eru e peupeur : kova eru i hiapisipisin ia i maron si te j'toun no. 35 Na eiau e qum u no, na gok em a malot o na hualu; na eiau e hat ne no i tariru, Sol a sia a katun e magil i ni momoa no, eiau na mamur u nau i tariru hovot, na eiau a katun ni hohois i tariru

hovot. 36 Na eiau e lu i no a sia a pian a kekerek, na haka i no eiau i popoandriru: na eiau e hiapou ne no eiau, na hat ne no i tariru, 37 A katun te lu i no a sia pian tar a masal a kekerek te hare na ien tar a sol i taqoan, eiau e lu i no elia: na a katun te lu i no elia, eiau e mei ta lu mei elia, e lu ku no eiau té halei em elia.

38 E Jon e hat ne no i tanau, Jonhihatuj, elam i bag a sia a katun te mok bitan no u mat tar a sol i tamulo: na elam i bor kapu nin eiau, kova eiau e mei ta kuer mei eri. 39 Na e Jisas e hat ne no, Qom o ni bor kapu nin eiau: kova e mei ta sia ta katun te kat je no a ka a hirig tar a sol i taqoan, na e tatei hahalu hitaon no i taqoan. 40 Kova a katun te mei ta rama mei eri eiau an te magil i no eri. 41 Kova a katun te haso no emi a qotan dramun ni kua, kova emi u katun tar a Kraij, e man elia e hat je nauk emi, eiau e mei nitoa ta na halilih ua nau a hatuk i tanau. 42 Na a katun te hatutetel e no a sia pian tar a masal a kekerek ien te haman ar elia, e raeh e no i tanau ba a sia a kon jin e kij i na i lionau, na e mok o nin eiau i tasi. 43 Na sol u alimamulo e hatutetel e no elo, gej piok: e raeh e no ba elo te toai nom na takorus, na e nomi no te ka me mua lo u hualu u alimamulo na la nom i Qihena, i han nu ami te mei ta tatei kut u: (44 tar a pal i latu te mei ta mat eu a

beibei i tariru, na u ami e mei ta kut u). 45 Na sol u moumulo e hatutetel e no elo, gej piok: e raeh e no ba elo te toai nom na mou korus, na e nomi no te ka me mua lo u hualu u mou na e mok o nin elo i Qihena: (46 tar a pal i latu te mei ta mat eu a beibei i tariru, na u ami e mei ta kut u). 47 Na sol u mata-mulo e hatutetel e no elo, mok bitan: e raeh e no ba elo te tasu qon me nom u sia u mata tar a pinaholak tar a Sunahan, na e nomi no ba te ka me mua lo u hualu u mata na e mok o nin elo i Qihena; 48 tar a pal i latu te mei ta mat eu a beibei i tariru, na u ami e mei ta kut u. 49 Kova u katun hovot na haqolatasi rua tar u ami. 50 U qolatasi e raeh e no: na sol u qolatasi e halilih i lan a tasi i tanau, sah te hatasi poj i mua lomi eiau? Ia ka ia i oqilimulomi u qolatasi, na emia hiahuashuas am.

10 NA eiau e takai no ena, na e la nam tar u hahalei ni Judia na i hapal ni Jodan: na a barevan e qon poj ir i tanau; na hare na a taukat i tanau, na eiau e hatuj poni no eru. 2 Na u hapal nu barevan Farisi e la rim i tanau, na ragaj ar eiau, E majko no ba a katun te jirog bitan no a hihin *i tanau* jah? e namus ur eiau. 3 Na eiau e bor kopis i no na hat ne no i tariru, Sah te hat hahirig e Moses i tamulomi? 4 Na eru e hat ner, E Moses e tagan no ba te keleg e no u sia u leta tar a

jirog bitan, na hajirog eiau. 5 Na e Jisas
 e hat ne no i tariru, Tar a tor a sisikot i tamu-
 lomi na eiau e keleg e lan a haun ien. 6 Na
 hatani no tar u poaj a ni hatani ni heqij a mama-
 jin a mani ka, na eiau e kaj eru ba te a jon na
 a hihin. 7 Tar a ka ien a katun na la bitan
 nau e tamanau na e jinanau, na eiau na ka
 qon me nau a hihin i tanau; 8 na a tolalu
 ien na boak a riu ba eru te u sia u beno: eiau
 an eru i mei ta tolalu u, eru u sia ku u beno.
 9 Eiau an u ka te kij i qon a Sunahan, ia qom
 o ni puke poj a katun. 10 Na i han na luma
 u disaipel e ragaj poni er eiau tar a ka ien.
 11 Na eiau e hat ne no i tariru, A katun te
 jirog bitan no a hihin i tanau, na tom o no
 a mis, eiau e hipisui no i tanau: 12 na sol a
 hihin e jirog bitan no a jon i tanau, na tom o
 no a mis, na eiau e hipisui no.

13 Na eru e lu i rim i tanau a masal a kekerek,
 ba eiau te raqos o no eru: na u disaipel e haun
 er eru. 14 Poaj e Jisas e bag a no, na eiau
 e si no, na hat ne no i tariru, Hakai a masal
 a kekerek ba eru te la rim i taqoan; qom o ni bor
 kapu ni am eru: kova a pinaholak tar a Sunahan
 e hare na eru. 15 E man elia e hat je nauk
 emi, A katun te mei ta lu mei a pinaholak tar
 a Sunahan hare na a pian a kekerek, eiau e
 mei nitoa ta na tasu ua nau i tanau. 16 Na
 eiau e hiapou ne no eru, na hat haraeh ne no
 eru, na hassaul u no a alimanau i hapondriru.

17 Poaj eiau e lala pan no i maron, na a sia
e hituk u no i tanau, na turu no i tanau, na
ragaj a no eiau, Jonhihatuj a raeh, Sah a ka
te na kat je qu an ba elia te na lu i qu a toai
te mei ta hen i kap au ? 18 Na e Jisas e hat
ne no i tanau, Tar a sah elo e hat ne nom ba
elia te raeh e nauk ? e mei ta raeh eu a sia,
a sunahan ku. 19 Natei mulo u haun, Qom
o ni natug, Qom o ni hipisui, Qom o ni kop,
Qom o ni hahat haqamqam, Qom o ni hapeu-
peu, Hajiji ter e tamamulo na ter e jinamulo.
20 Na eiau e hat ne no i tanau, Jonhihatuj,
elia e kat je qul a mani ka hovot ien te qu
hitoj a boi en. 21 Na e Jisas e got o no i tanau
na e sah e no eiau, na hat ne no i tanau, A sia
a ka e mei not o ku ta ma ka mei a lo : la, hahol
a mani ka i tamulo, na haso u pauan, na elo
na ka me mu a mani ka mani raeh i anian : na
lam, kuer em elia. 22 Na eiau e hamurumuru
no tar a pal i bor, na la ni rorom o no : kova
eiau a katun a tutuhan a ka.

23 Na e Jisas e hulabag a no, na hat ne no
ter u disaipel i tanau, U katun u tutuhan a
ka na tutu ni tasu riu i han na pinaholak tar
a Sunahan ! 24 Na u disaipel e tajivak ar
tar u pal i bor i tanau. Na e Jisas e bor kopis
poni no, na hat ne no i tariru, Masal, u katun
te hason or tar a tutuhan a ka e tutu ni tasur
i han na pinaholak tar a Sunahan ! 25 E
tamaron no ba a kamel e tasu but u no a keu

ni talua, na e tutu no ba a sia a katun a tutuhan
a ka e tasu no i han na pinaholak tar a Sunahan.
26 Na eru e sasal nitoa er, na hat ner i tanau,
Si poni te na tatei toai nau ? 27 E Jisas e
got o no i tariru na hat ne no, E tutu nitoa no
tar u katun, na e mei tar a Sunahan : kova a
mani ka hovot e tamaron no tar a Sunahan.
28 E Pita e hatani ni hat ne no i tanau, Bag,
elam i la bitan em a mani ka hovot, na elam
e kuer e nam elo. 29 E Jisas e hat ne no,
E man elia e hat je nauk emi, E mei ta sia ta
katun te la bitan a lan a luma, je u hamunasi-
nau, je u matohanau, je e jinanau, je a masal
i tanau, je a sovot, kova elia, na kova u bulugan
u raeh, 30 na e mei ta na lu halatus ua nau
tar u poaj ien, u luma, na u hamunasinai, na
u matohanau, na u jinanau, na a masal, na a
sovot, tar a poaj a ni hakamij; na tar u poaj
te na boak manin a toai te mei ta hen i kap au.
31 Na a katun a para *te momoar* eru na mamur
u riu ; na eru te mamur ur na momoa riu.

32 Na eru e kar ia tar a maron, *na ket er*
i Jerusalem; na e Jisas e momoa no i tariru :
na eru e tajivak ar; na u hapal te kuer er e
mataut ur. Na eiau e peik poni no a malot o
na hualu, na hatani ni hat ne no i tariru a
mani ka te kajin boak a nam i tanau, 33 *na*
hat ne no, Bag, eri e ket e ro i Jerusalem; na
eru na haso ne riu a Pian a jon tar a katun tar
u touh tar u jonheiheil na tar u jonkeleg; na

eru na lij ne riu eiau ba eiau te mat, na haso
ne riu eiau tar u Barevan Helahel: 34 na eru
na haharoi homi ne riu eiau, na kimus u riu
eiau, na sinak a riu eiau, na natug u riu eiau;
na mamur u no tar u hopis u len na eiau na
takai poiij i nau.

35 Na re Jeimes ber e Jon, u pian u jon
ter e Sebedi, e la haskut ua rim i tanau, na
hat ner i tanau, Jonhihatuj, elam e magil i
nam ba elo ma kat i tamulam a ka te na ragaj
sil i mu lam elo. 36 Na eiau e hat ne no i
tariru, Sah a ka te magil i mulomi te na kat
je qu an i tamulomi ? 37 Na eru e hat ner
i tanau, Haso em elam ba elam te qum u qon
me nam elo, a sia tar a pal i mataumulo, na a
sia tar a pal i keruk, tar a mejimej i tamulo.
38 Na e Jisas e hat ne no i tariru, Emi e me
ta natei me mua a ka te ragaj sil i mulomi.
Emi e tatei kua ne nomi a qotan te kua ne
qoan? je emi e tatei baptais ne nomi tar a
taubaptais te baptais ne qoan jah ? 39 Na eru
e hat ner i tanau, Elam e tatei nam. Na e
Jisas e hat ne no i tariru, A qotan te kua ne
qoan na kua ne mulomi; na tar a taubaptais
te baptais ne qoan na baptais ne mulomi:
40 na u qumqum tar a pal i matauqoan je
tar a pal i keruk e mei ta ka i taqoan ba elia
te haso nauk: na a ka i tariru ku ti hois kavu
ia ru. 41 Poaj a malot e logon o rin, na eru
e kajin si er e Jeimes ber e Jon. 42 Na e

Jisas e gok em eru, na hat ne no i tariru, Natei mulomi ba u touh tar u Barevan Helahel ti rihat au e haun er eru; na u junaun jin i tariru e touh ur eru. 43 Na e mei ta hare mei emi: na a katun te magil i ni haj'toun no eiau i tamulomi, eiau na kui ni hohois i nau i tamulomi: 44 na a katun te magil i ni momoa na i tamulomi, eiau a katun a qok tar u katun hovot. 45 Kova e man a Pian a jon tar a katun e la nam ba te kui ni hois i no, e mei ba eru te kui ni hois ir i tanau, na haso no a toai i tanau ba te palis i no a katun a para.

46 Na eru e sot or ia i Jeriko: poaj eiau e boak bitan qon me no u disaipel i tanau na a barevan a para i Jeriko, na a pian a jon ter e Timeas, e Batimeas, a katun a kurun a sugsug, e qum u no i kesin na maron. 47 Poaj eiau e logon no ba ien e Jisas a ton Nasaret, na eiau e hatani ni gok o no, na hat ne no, O Jisas, elo a pian a jon ter e Deived, sah em elia. 48 Na a katun a para e haun er eiau, ba eiau te kaka mot o no: na eiau e gok poni nitoa no, Elo a pian a jon ter e Deived, sah em elia. 49 Na e Jisas e jijig mot o no, na hat ne no, Emi a gok em eiau. Na eru e gok or a katun a kurun, na hat ner i tanau, Elo ma mamagol: takai, eiau e gok o no elo. 50 Na eiau e mok bitan no u malamal i tanau, na jijig hitaon no, na la nam ter e Jisas. 51 Na e Jisas e bor kopis i no i tanau, na hat ne no, Sah a ka

te magil i mulo te na kat je qu an i tamulo ?
Na a katun a kurun e hat ne no i tanau, Junaun,
ba elia te tatei bag a nauk. 52 Na e Jisas
e hat ne no i tanau, Elo ma la ; a haman i tamulo
e hatoai lan elo. Na eiau e bag j'pan no, na
kuer e no eiau tar a maron.

11 POAJ eru e skut uar i Jerusalem, i Betfeij
na i Betani, tar u pokus ni Oliv, na eiau
e halei no a tolalu a disaipel i tanau, 2 na hat
ne no i tariru, Emi a la i am tar a sia a pinapo
a kekerek te matoi no emi : na poaj emi e tasu
nomi i tanau, emi na sep j'pan a mu a sia a
tun na hos ti kij i nin, na e mei ta katun ta
qum ua i tanau ; puke eiau, na peik em eiau.
3 Na sol a sia e hat ne no i tamulomi, Tar a
sah emi e kat je nomi a ka ien ? emi a hat am,
A Touh e magil i no eiau ; na eiau na pio j'pan
poij i nau eiau. 4 Na eru e lar, na sep er a
tun na hos ti kij i nin i maron tar a taman ;
na eru e puke er eiau. 5 Na u hapal nu katun
te jijig ir ena e hat ner i tariru, Sah a ka te kat
je mulomi, emi e puke nomi a tun na hos ?
6 Na eru e hat ner i tariru hare na ti hat au
e Jisas : na eru e hakai er eru ba eru te lar.
7 Na eru e peik mer a tun na hos ter e Jisas,
na haka i er a malamal i tariru i haponnau ;
na eiau e qum u no i haponnau. 8 Na a
katun a para e haval ar a malamal i tariru
tar a maron ; na u mis u kal nu roi, ti ketep

11. 9-16

MAK

ia tar a arahan. 9 Na eru te momoar, na eru te kuer er, eru e gok or, Hosana; a katun te la me nam a sol tar a Touh eiau ti hat a haraeh e nin: 10 a pinaholak te la manin a pinaholak ti hat a haraeh e nin, *a pinaholak ter e tamariri e Deived: eia Hosana jin.*

11 Na eiau e tasu na i Jerusalem, i han na luma ni lotu jin; poaj eiau e hulabag a lan a mani ka hovot, na e touleh hamanas a nam, na eiau e la haboak a no ba te la qon me no a malot o na hualu i Betani.

12 Na i mahu, poaj eru e boak bitan a rim i Betani, na eiau e bes e no. 13 Na eiau e bag a no u sia u lus i lehan te ka me no u kal, na eiau e la nam, ba te sep toroman no ta sia ta ka i tanau: poaj eiau e sot o nam i tanau, na eiau e mei ta sep mei a ta sia ta ka u kal kuku; kova e mei ta poaj a ni hua tar u lus. 14 Na eiau e bor kopis i no na hat ne no i tanau, A katun qom o ni nen a hua i tamulo tar a poaj hovot te mamur u nam na e mei ta hen i kap au. Na u disaipel i tanau e logon or.

15 Na eru e sot or ia i Jerusalem: na eiau e tasu no i han na luma ni lotu jin, na hatani ni mok bitan no u katun te hahol or na u katun te hol or i han na luma ni lotu jin, na e kat a lukap a no u salon ni jonhipalis a mani, na a qumqum tar u katun te hahol ner u kuisep; 16 na eiau e rama ni tagan ne no a katun te kajin tasu but qon me no u ka tar a luma ni

lotu jin. 17 Na eiau e hatuj u no, na hat ne no i tariru, Ti keleg e nin jah, A luma i taqoan na kakasol o riu eiau a luma ni hasur tar u pinaholak hovot? na emi e kat ba te a sia a keu tar a barevan a kopkop. 18 Na u touh tar u jonheiheil na u jonkeleg e logon or, na eru e jimou er ba eru te hasuh ur eiau: kova eru e mataut ur eiau, kova u barevan hovot e tajivak ner a hihatuj i tanau.

19 Tar u touleh hovot na eiau e boak bitan no a pinapo jin.

20 Poaj eru e lalar tar a bogbog, na eru e bag ar u lus e log hanoa na tar u polos. 21 Na e Pita e torotor o sil i no na hat ne no i tanau, Junaun, bag, u lus ta mu si elo e log. 22 Na e Jisas e bor kopis i no na hat ne no i tariru, Emi a haman i am a Sunahan. 23 E man elia e hat je nauk emi, A katun te na hat ne nau u pokus ien, Na soat sai nau elo na mok o nin i tasi; na e mei ta hahaman au i han na toronau, na e haman ne no ba u ka te hat ne no e boak a no; eiau na lu i nau. 24 Eiau an elia e hat je nauk emi, A mani ka hovot te hasur sil i mulomi na ragaj sil i mulomi, emi a haman am ba emi te lu hakap am, na emi na lu i mu. 25 Tar a poaj hovot te jijig i mulomi ba emi te hasur u nomi, bus pan a si, sol emi e rama nomi a sia a katun; ba e Tamamulomi te ka ni anian e bus has a no a si tar u taukat u nomi i tamulomi. (26 Sol emi e rama ni bus u nomi,

11. 27—12. 1

MAK

na e Tamamulomi te ka ni anian e na rama ni
bus u nau a si tar u taukat u nomi i tamulomi.)

27 Na eru e sot poni er i Jerusalem: poaj
eiau e lala no i han na luma ni lotu jin, na u
touh tar u jonheiheil, na u jonkeleg, na u junaun
e la ua rim i tanau; 28 na eru e hat ner i tanau,
Tar a sah haun tar a touh te kat je mulo a mani
ka ien? je si te haso lan elo a haun tar a touh
ien ba te kat je nom a mani ka ien ? 29 Na
e Jisas e hat ne no i tariru, Elia na ragaj a
qu emi tar u sia u bor, na bor kopis am i taqoan,
na elia na hat a qu emi tar a haun tar a touh
te kat je qoan a mani ka ien. 30 A taubaptais
ter e Jon, e la nam ma i anian, je la ma tar u
katun? bor kopis am i taqoan. 31 Na eru
e hiapisipisin ir, na hat ner, Sol eri e hat ne ro,
I anian; eiau na hat ne nau, Tar a sah emi e
mei ta haman mei mul eiau ? 32 Na sol eri
e hat ne ro, Tar u katun—eru e mataut jer
a barevan: kova u katun hovot e haman ar ba
e Jon a profit tun. 33 Na eru e bor kopis ir
ter e Jisas, na hat ner, Elam e mei ta natei
nam. Na e Jisas e hat ne no i tariru, Na elia
qu mei ta qa hat has mei emi tar a haun tar
a touh te kat je qoan a mani ka ien.

12 NA eiau e hatani ni hat ne no eru tar
a parabel. A sia a katun e lep e no a
sia kui uain, na kat a hihis i no a olon i tanau,
na goh o no a keu ni kon uain, na kat je no a

luma ni kakato, na haso no u katun ni kui,
 na la no tar a mis a latu. 2 Na tar u poaj
 a ni hareg eiau e halei no a sia a katun ni qok
 ba te la no tar u katun ni kui, na lu i nam ma
 tar u katun ni kui ta hua tar a kui uain. 3 Na
 eru e lu i er eiau, na sinak ar eiau, na halei
 kuku er eiau. 4 Na eiau e halei poni no i
 tariru a mis a katun ni qok; na eru e sinak a
 rueh er a bakunau, na kat a noga ner eiau.
 5 Na eiau e halei no a mis; na eru e natug
 hamat er eiau: na a mis a katun a para; e sinak
 ar u hapal, na natug ur u hapal. 6 E ka not
 o ku no i tanau a sia, a pian a jon ni sasah:
 eiau e halei mamur u no eiau i tariru, na hat
 ne no, Eru na hajiji riu tar a pian a jon i
 taqoan. 7 Na u katun ni kui ena e totoh
 sil ner, Ien a sugutunau; eia la mum, ri natug
 u ro eiau, na eri na lu manin a kui uain. 8 Na
 eru e lu i er eiau, na natug ur eiau, na mok o
 ner eiau i muri na kui uain. 9 Sah a ka pan
 a touh tar a kui uain te na kat je nau? eiau
 na la manin na hasuh u nau u katun ni kui, na
 haso no u mis u katun a kui uain. 10 Emi i mei
 not ta bagbag me mua a pal i buk u qoaqon ien;

A pal drako te rama ner u jonheqij
 a luma,

Eiau e boak a lan ba te baku na tot a na
 luma:

11 A ka ien e le nam ma tar a Touh,
 Na eiau a ka ni sasal i tariri ?

12. 12-19

MAK

12 Na eru e jimou ni tom ner eiau; na eru e mataut jer a barevan; kova eru e natei er ba eiau te hat ne lan u parabel ien i tariru: na eru e hakai er eiau, na la bitan ar.

13 Na eru e halei er u hapal nu barevan Farisi na u barevan Herod i tanau, ba eru te namus ur eiau tar a borobor. 14 Poaj eru e sot o rim, na eru e hat ner i tanau, Jonhihatuj, natei mulam ba elo a man, na elo mu mei ta ma mataut mei a sia a katun: kova elo mu mei ta ma bag mei u mata nu katun, na e man elo e hatuj u nom a maron tar a Sunahan: E majko no ta haso me i e Sisa a takis, je e mei ? 15 Eri e haso ro, je eri e qom o ni haso ro ? Na eiau e natei no a qamqam i tariru, na hat ne no i tariru, Tar a sah emi e namus u nomi elia ? soat am a sia a peni i taqoan, ba elia te bag a nauk. 16 Na eru e soat a rim. Na eiau e hat ne no i tariru, Si nu namnamei ien na u pal i bor i tanau ti keleg e nin i as ? Na eru e hat ner i tanau, E Sisa. 17 Na e Jisas e hat ne no i tariru, Haso e Sisa a mani ka ter e Sisa, na *haso* a Sunahan a mani ka tar a Sunahan. Na eru e hani nitoa er i tanau.

18 Na a barevan Sadusi e la rim i tanau, eru en ti hat a nin ba a takai poj e mei ta ka u; na eru e ragaj ar eiau, na hat ner, 19 Jonhihatuj, e Moses e keleg e lan i tariri, Sol a hamunasi na sia a katun e mat, na a hihin i tanau e ka no, na e mei ta na pian, ba e hamunasinau

2/53

MAK

12. 20-29

e tom o no a hihin i tanau, na hatuhan no u pian ter e hamunasinai. 20 U munasin u tolahit e kar: na a posa hamoa e tom o no a sia a hihin, na e mat na e mei ta na pian; 21 na a hatolalu e tom o no eiau, na e mat, na e mei ta na pian; na a hatolapis e hare has a na ien: 22 na u tolahit hovot e mei ta na pian. Na a hihin e mat mamur u no i tariru hovot. 23 Tar a takai poij eiau a hihin ter e seh i tariru? kova u tolahit hovot e tom o rin eiau. 24 E Jisas e hat ne no i tariru, A ka ien e hatuhan no a hakol i tamulomi jah, kova emi e mei ta natei me mua u pal i buk u qoaqon, je a hirig tar a Sunahan? 25 Kova poaj eru na takai riu tar a mat, eru e mei ta hitom ou, je haso ner ba te hitom or; na eru e harer u mat u raeh te kař i anian. 26 Na tar a ka ien tar a mat, ba eru te takai er; emi i mei ta bagbag mei mua u buk ter e Moses, *tar a pal tar u Roi*, poaj a Sunahan e bor o na i tanau, na hat ne no, Elia a Sunahan ter e Eibraham, na a Sunahan ter e Aisak, na a Sunahan ter e Jeikob? 27 Eiau e mei ta Sunahan tar u mat, tar u katun ku te toai er: emi e hakol nitoa nomi.

28 Na a sia tar u jonkeleg e la nam, na eiau e logon no eru te hiaragaragaj ar, na eiau e natei no ba eiau te bor kopis haraeh i tariru, na eiau e ragaj a no eiau, Sah a haun te momoa no tar u haun hovot? 29 E Jisas e bor kopis i no, Ien e momoa no, Hasilogon, barevan

Israel; A Touh a Sunahan i tariri, a Touh ien a sia ku: 30 na elo ma sah a Touh a Sunahan i tamulo tar u pal i tor hovot i tamulo, na tar u pal i abiap hovot i tamulo, na tar u hakaj hovot i tamulo, na tar u hirig hovot i tamulo. 31 A hahualu ien, Elo ma sah a haluma i tamulo hare na elo. E mei ta mis ta haun te j'toun no tar u haun ien. 32 Na a jonkeleg e hat ne no i tanau, E man, Jonhihatuj, elo e hat a haraeh e mul ba eiau a sia ku; na e mei ta mis eiau kuku: 33 na sah eiau tar u pal i tor hovot, na tar u natei hovot, na tar u hirig hovot, na sah a haluma i tanau hare na eiau, ien e la sai no tar a mani ka hovot tar u haj na tar u ka ni heiheil. 34 Poaj e Jisas e natei no ba eiau te bor kopis hatami no, na eiau e hat ne no i tanau, Elo mu mei ta ma lehan mei a pinaholak tar a Sunahan. Na e mei ta sia ta katun ta gogol ni ragaj poni no eiau.

35 Na e Jisas e bor kopis i no na hat ne no, poaj eiau e hatuj u no i han na luma ni lotu jin, Tar a sah u jonkeleg e hat ner ba a Kraij a pian a jon ter e Deived ? 36 U Abiap u Qoaqon e hatoh o no e Deived,

A Touh e hat ne no a Touh i taqoan,
Elo ma qum tar a pal i matauqoan,
Na not o no u poaj te na kat je qu an u
pako i tamulo ba eru te u sia u kakais
tar a moumulo.

37 Deived e kakasol o no eiau a Touh; tar a

sah eiau a pian a jon i tanau ? Na a barevan a palabas e logon ni kikisal ar eiau.

38 Tar a hihatuj i tanau na eiau e hat ne no, Maton am tar u jonkeleg, te magil i ni lala me i er a malamal a roron, na *magil ir* a bor ni hiasepsep tar u latu ni hihiatoan, 39 na a qumqum tar u touh i han nu sinaqoq, na u latu tar u touh tar u kilalan: 40 eru en te nen hakap ar u luma tar u hihin u amop, na eru e hasur haroron or ba eru te popij ir; eru na lu hapara riu a hahun i tariru.

41 Na eiau e qum matoi no a poa tar a mani, na bag a no a barevan te mok or a mani i han na poa tar a mani: Na a katun a tutuhan a ka a para e mok haparar. 42 Na a sia a hihin a amop e la nam, na eiau e mok o nin i oqil a hualu a mani a kekerek nitoa, te tuan no a sia a fatig. 43 Na eiau e gok em u disaipel i tanau, na hat ne no i tariru, E man elia e hat je nauk emi, A hihin a amop a pauan ien e mok hapara no i tariru hovot te mok o rin i han na poa tar a mani: 44 kova eru hovot e mok o rin a pal tar a mani ka mani para i tariru, na eiau e mok o no a ka hovot i tanau tar a labas a ka i tanau, *eiau an a ka hovot te hatoai no eiau.*

13 POAJ eiau e la haboak bitan no a luma ni lotu jin, na a sia a disaipel i tanau e hat ne no i tanau, Jonhihatuj, bag, u hai rako

na u hai luma! 2 Na e Jisas e hat ne no i tanau, Elo e bag si nom u luma jin ien? e mei ta na ka u ien a sia a rako i hapon na mis, te mei ta mok o nin i kopu.

3 Poaj eiau e qum u no tar u pokus ni Oliv te matoi no a luma ni lotu jin, na e Pita na e Jeimes na e Jon na e Andriu e ragaj papais ir eiau, 4 Hat elam, hagis te na boak manin a mani ka ien? na sah a ka ni habag poaj a mani ka hovot ien e kajin boak manin? 5 Na e Jisas e hatani ni hat ne no i tariru, Maton am ba e mei ta sia ta katun e halilih i no emi. 6 A katun a para na la manin tar a sol i taqoan, na hat ner, *Eiai an elia*; na eru na halilih i riu a katun a para. 7 Poaj emi e logon o mu u bulugan tar u hiatug na a haharati tar u hiatug, qom o ni hulator i am: e majko no ba te boak manin; na u poaj a ni hakap e mei not o ku no. 8 Kova u barevan hovot tar a sia a latu na hiatatug me ia ru a mis a barevan, na a sia a pinaholak *na hiatatug* me ia ru a mis a pinaholak: u nun na boak manin tar u pal i latu; a poaj a ni bes na boak manin: a mani ka ien e hatani no u poaj a ni kamij.

9 Na emi a maton o am emi: kova eru na haso ne riu emi tar u hiragaj; na eru na sinak a riu emi i han nu sinaqoq; na kova elia na emi na jijig i mu tar a mata nu qavna na u touh, ba te habag eru. 10 Na e majko no ba te

tat at tauj ur u bulugan u raeh tar u pinaholak hovot. 11 Na poaj eru e peik mer emi, na haso ner emi, qom o ni hulatorotor o sil tauj i am u ka te na hat ne mu lomi : u ka te na haso ne mu lomi tar a aua ena, emi a hat am : kova emi e mei ta hat au, u Abiap u Qoaqon ku. 12 Na a sia a katun na haso ne nau a hamunasinau ba eiau te mat, na a titi *na haso ne nau* a pian i tanau; na a masal na hiatatug me i riu a titi na a kaua, na natug u riu eru. 13 Na u katun hovot na rama ne riu emi kova a sol i taqoan : na a katun te harot haboak a no u poaj a ni hakap, eiau na toai nau.

14 Poaj emi e bag a nomi a ka nomi tar a latu ni qok na e jijig i no tar a pal i latu e mei ta majko u i tanau (a katun te bagbag a no u bor natei pan), na a barevan te kar ia i Judia jia pan tar a pokus: 15 na a katun te ka ni quis u na luma qom o ni kovi, je tasu, ba te lu haboak a no a ka te ka ni han na luma i tanau: 16 na a katun te ka na tar u arahan qom o ni kopis poij ba te nalu i no u malamal u roron i tanau. 17 Na nomi nau i tariru te pikar na eru has te hasus ur tar a len ena ! 18 Na emi a hasur u am ba te qom o ni boak a nam tar a poaj a ni koluen. 19 Kova u poaj a ni hahun na boak manin tar a len ena, u poaj a ni hahun te boak a lan i manas e mei ta tuan au, hatani no tar u poaj ni omin te heqij i no a mamajin a ka a Sunahan na not

o no u poaj ien, na e mei nitoa ta na boak manin.
 20 Na sol a Touh e mei ta hakoroput u mei a
 len, na e mei tu sia u beno te tatei toai no:
 na kova u katun ti rihat, te rihat a no, eiau
 e hakoroput u no a len. 21 Na sol a sia a
 katun na hat ne nau i tamulomi, Bag, ien a
 Kraij; je, Bag, iona; emi a qom o ni haman:
 22 kova u Kraij u qamqam na u profit u
 qamqam n takai riu, na habag ne riu u ka ni
 habag na u ka ni sasal, ba eru te tolak a ni
 les helahel toroman ar u katun ti rihat. 23 Na
 emi a maton am: Bag, elia qu hat tauj emi tar
 a mani ka hovot.

24 Na tar a len ena, mamur u no u poaj a
 ni hahun, a pital na kuhil i nau, na a jihau e
 mei ta na haso mei a konan i tanau. 25 Na
 u pitapit na tapat manin i anian, na u ka u
 hirig te ka ni anian na qosqos o riu. 26 Na
 eru na bag a riu a Pian a jon tar a katun te
 la qon me nam a hirig nitoa na a mejimej i
 han a bog. 27 Na eiau na halei nau u mat
 u raeh, na qon manin u katun i tanau ti rihat
 tar a nina a balan, hatani no tar a pal i latu
 te ka ni lehan nitoa na not o no a pal i anian
 te ka ni lehan nitoa.

28 Tar u lus na emi hatapei am u parabel i
 tanau: poaj a kalan i tanau e sag a no, na e
 hapusuk u no a kal i tanau, natei mulomi ba
 a poaj a hiski e skut u nam; 29 na e hare has
 a na emi, poaj emi e bag a nomi ba a mani ka

ien e kajin boak a nam, natei mulomi ba eiau te skut u nam, *e ka na* tar u taman. 30 E man elia e hat je nauk emi, A barevan tar u poaj ien e mei not ta na mat ua riru, na boak tauj u manin a mani ka hovot ien. 31 I anian na u Sovot na la bitan a riu: na u pal i bor i taqoan e mei ta na la bitan a riu. 32 E mei ta sia ta katun e natei no u len ena je a aua ena, u mat u raeh te ka ni anian e mei, na a Pian a jon e mei, a Titi kuku. 33 Emi a maton o am, kato na hasur: kova emi e mei ta natei me mua u poaj. 34 E hare na a sia a katun, *poaj* eiau e lala no tar a mis a latu, na e la bitan a lan a luma i tanau, na e haso lan u katun ni qok i tanau a haun tar a touh, ba eru te toto kuir, na eiau e hat hahirig has a no a jonkahet a taman ba te kato no. 35 Eiau an emi a kato am: kova emi e mei ta natei me mu u poaj te la nam a touh tar a luma, tar a touleh, je tar a rot o nu bog, je tar a lunlen, je tar a bogbog; 36 sol e la hitaon nam na e sep toroman no ba te soh o mua lomi. 37 Na a ka te hat je nauk emi, na elia e hat je nauk tar u katun hovot, Kato pan.

14 E ka not o ku no u hualu u len ba eru te na kat je riu *a kilalan tar* a lasapag na u biskit: na u touh tar u jonheiheil na u jonkeleg e jimou er ba eru te tom o ni qamqam ar eiau, na natug ur eiau: 2 kova eru e hat

2/60

14. 3-11

MAK

ner, E noa no tar u poaj tar a kilalan, me na boak toroman nau a hiapisipisin tar a barevan.

3 Poaj eiau e ka ni Betani i han na luma ter e Saimon a kotokotun, poaj eiau e qum u no na nen no, na a sia a hihin te ka me no a botol a alabasta ni u api u spaiknad, a hihol jin, e la nam; *na* eiau e kat a buta no a botol, na hakis i no tar a bakunau. 4 Na u hapal nu katun e hiakatakat ar, *na hat ner*, Tar a sah e mok papal a lan u api ien ? 5 Kova e tatei hahol toroman no u api ien ba te sapag a no a hopis a latus a peni, na e haso no tar u pauan. Na eru e hiamur ur. 6 Na e Jisas e hat ne no, Hakai eiau; tar a sah emi e hasupuri nomi eiau? eiau e kui lan a ka a raeh i taqoan. 7 Kova e bovon ka me mulomi u pauan, na poaj emi e magil i mum emi e tatei kat je mum a sia a ka a raeh i tariru: na elia qu mei ta qa bovon ka ua i tamulomi. 8 Eiau e kat je lan a ka e tatei kat je no: eiau e hakis tauj u lan u api tar u tuaqoan ba te sin goh o ner. 9 Na e man elia e hat je nauk emi, Tar u pal i latu hovot i sovot te na tatat ne rua u bulugan u raeh, na a ka has ena te kat je lan a hihin ien na hat ne rua ba te hatator o sil i no eru i tanau.

10 Na e Judas Iskariot, eiau a sia tar a malot o na hualu, eiau e la no tar u touh tar u jonheiheil, ba te haso ne no eiau i tariru.

11 Na eru, poaj eru e logon o rin, na eru e

kikisal ar, na hat haman ar ba te na haso ne riu eiau u mani. Na eiau e jimou no ba te haso ne no eiau tar u sia u poaj u raeh.

12 Tar u hasia u len tar u poaj a ni nen biskit, poaj eru e kat jer a lasapag, na u disaipel e hat ner i tanau, Ia te ka no a pal i latu te magil i mulo ba elam te nahois i nam ba elo te nanen nom a lasapag ? 13 Na eiau e halei no a tolalu a disaipel i tanau, na hat ne no i tariru, Emi a la i am i han na pinapo jin, na a sia a katun te soat je no a kabin ramun na tuva nau emi ena : kuer pan am eiau ; 14 na tar a pal i latu te na tasu nau, emi a hat ji am a touh tar a luma, A Jonhihatuj e hat ne no, Haqia a luma ni susoh i taqoan te na nen qon me qu an a lasapag na u disaipel i taqoan ? 15 Na eiau na habag a nau emi a sia a luma jin te ka ni as ti hois haval ia a mani ka : na emi na hois i mu ena i tariri. 16 Na u disaipel e lar, na sot o rim i han na pinapo jin, na sep er hare na ti hat a nia i tariru : na eru e hois ir a lasapag.

17 Poaj e touleh e nam na eiau e la qon me nam a malot o na hualu. 18 Poaj eru e qum haigan ar na nen er, na e Jisas e hat ne no, E man elia e hat je nauk emi, A sia i tamulomi na haso ne nau elia, eiau te nen qon me no elia. 19 Eru e hatani ni rorom or, na bor sisia er i tanau, Elia jah ? 20 Na eiau e hat ne no i tariru, Eiau a sia tar a malot o

2/62

14. 21-30

MAK

na hualu, eiau te hatovuk qon me no elia i han nu kuvurau. 21 Kova a Pian a jon tar a katun e la no, hare na ti keleg e nin i tanau: na nomi nau tar a katun ena te haso ne no a Pian a jon tar a katun! e raeh e no tar a katun ena sol eiau i mei ta posa u.

22 Poaj eru e nen er, na eiau e lu i no a kokoin, na poaj eiau e hat haraeh ne lan, na eiau e pos o no, na haso no eru, na hat ne no, Emi a lu i am: ien u tuaqoan. 23 Na eiau e lu i no a sia a qotan ni sirok, na poaj eiau e hain pan lan, na eiau e haso no eru: na eru hovot e kuar ia i tanau. 24 Na eiau e hat ne no i tariru, Ien u herejig i taqoan tar u bor ni hiakorakora, te takis i no kova a katun a para. 25 E man elia e hat je nauk emi, Elia qu mei ta qa kua poni ua tar a hua na uain, na not o no u len te na kua habinij i qu an i han na pinaholak tar a Sunahan.

26 Poaj eru e kuma hakap a rin a sia a rurin, na eru e la haboak ar na lar tar u pokus ni Oliv.

27 Na e Jisas e hat ne no i tariru, Emi na tutetel hovot ne mu: kova ti keleg e nin, Elia na sinak a qu a jonheis sip, na u sip na la kalakal a riu. 28 Na mamur tar u poaj te na takai qu an, na elia na la hamoa tauj u qu an i tamulomi i Qalili. 29 Na e Pita e hat ne no i tanau, Sol eru na tutetel hovot ne riu, na elia qu mei. 30 Na e Jisas e hat ne no i tanau, E man elia e hat je nauk elo, ba elo, i roman, tar u bog ien,

2/63

momoa no tar u poaj te gal hahualu no a keke-leau a soki, elo na haulis hahopis ne mu elia.
31 Na eiau e hat hahirig nitoa ne no, Sol e majko no ba elia te mat e qon me nauk elo, na elia qu mei ta qa haulis mei elo. Na eru e hat hovot has ner hare na ien.

32 Na eru e sot or ia tar a pal i latu ti kakasol ia Qetsemani: na eiau e hat ne no u disaipel i tanau, Qum pan am ien, te hasur u qoan.
33 Na eiau e peik i no e Pita na e Jeimes na e Jon, na e hatani ni tajivak a nitoa no, na e hulator hapara no. 34 Na eiau e hat ne no i tariru, U abiap i taqoan e kajin mat me no a rorom jin: emi a kaka i am ien, na kato.
35 Na eiau e la hamoa j'taqim no, na raqin no i sovot, na hasur u no, sol e tatei no, ba a aua te la bitan no eiau. 36 Na eiau e hat ne no, Tamaqoan, Titi, a mani ka hovot e tamaron no i tamulo; lu bitan el a qotan ni sirok ien: na e noa no a ka te magil i qoan, a ka kuku te magil i mulo. 37 Na eiau e la nam, na sep e no eru te soh or, na hat ne no ter e Pita, O Saimon, elo e soh o nom jah? elo mu mei ta ma tatei kato u tar a sia a aua? 38 Kato am na hasur u am, ba emi te qom o ni la u tar a hiamus: e man ba u abiap e magil i no, na u beno e pilolas a no. 39 Na eiau e la bitan poni no, na hasur u no, na hat poni ne no u bor. 40 Na eiau e la poni nam, na sep e no eru te soh or, kova a matariru e tamasiuh ur;

2/64

kova eru e mei ta natei sil mei a ka ba eru te bor kopis ne ru. 41 Na eiau e la nam tar u hahopis u poaj, na hat ne no i tariru, Soh o pan am ien, na emi a huas am: e tuan no; a aua e boak a nam; bag, a Pian a jon tar a katun i haso nia tar a alima nu jonskuleh. 42 Takai, ri la ro: bag, a katun te haso ne no elia e skut u nam.

43 Poaj eiau e borobor not o ku no, na e Judas, a sia tar a malot o na hualu, e la qon j'pan me nam a barevan te ka mer u kilat ni hiatug na u tukan jin, e la rim ma tar u touh tar u jonheiheil na u jonkeleg na u junaun. 44 Na a katun te haso ne no eiau e haso lan eru a sia a ka ni habag, na hat ne no, A katun te na top o qu an, eiau an; lu eiau, na peik kapu ni am eiau. 45 Poaj eiau e sot o nam, na eiau e la j'pan nam i tanau, na hat ne no, Junaun; na e top hapara no eiau. 46 Na eru e lukuj ur eiau tar a alimariru, na lu i er eiau. 47 Na a sia tar u katun te jijig haskut ur e lous u no a kilat ni hiatug i tanau, na ketep e no a katun ni qok tar a touh tar u jonheiheil, na gej e rapaj a no u taliganau. 48 Na e Jisas e bor kopis i no na hat ne no i tariru, Emi e la qon me mum u kilat ni hiatug na u tukan jin ba emi te tom o nomi elia, hare na tar a sia a katun a kopkop jah? 49 Elia e bovon ka me i emi na elia qu hatuj i han na luma ni lotu jin tar a maman u len, na emi i

mei ta lu mei elia : na e kat jer a ka ien ba u pal
i buk u qoaqon te na boak haraeh e riu. 50 Na
eru hovot e la bitan ar eiau, na jiar.

51 Na a sia a hitoj te ka me no u malamal
u mamarohan tar u tua u belos *i tanau*, e kuer
e qon me no eiau : Na eru e tom or eiau; 52 na
eiau e la bitan no u malamal u mamarohan, na
jia belobelos o no.

53 Na eru e peik ir e Jisas tar a touh jin tar
u jonheiheil : na u touh tar u jonheiheil na u
junaun na u jonkeleg e la qon me rim eiau.
54 Na e Pita e kuer halehan lan eiau, i oqil has,
i han na luma kasabag tar a touh jin tar u jonhei-
heil; na eiau e qum u qon me no u touh tar a
barevan ni hiatug, na e nag a no tar a burug.
55 Na u touh tar u jonheiheil na u katun hovot
ni hiragaj e jimou er a sia a ka ba eru te lij ir
e Jisas; na e mei ta sep eu. 56 Kova a katun
a para e hahat haqamqam ner eiau, na u hahat
i tariru e mei ta ba u iasan. 57 Na u hapal
e jijig ir, na hahat haqamqam ner eiau, na
hat ner, 58 Elam i logon eiau te hat a nin,
Elia na kat a lup u qu a luma a qoaqon ien ti
hatuhan ia tar a alima, na tar u hopis u len na
kat a qu a mis ti mei ta hatuhan mei a tar a
alima. 59 Na tar a ka has ien a hahat i tariru
e mei ta ba u iasan. 60 Na a touh jin tar u
jonheiheil e jijig i no i popoandriru, na ragaj
a no e Jisas, na hat ne no, Elo mu mei ta ma
bor kopis mei a sia a ka jah? sah u ka te hahat

2/66

ner elo ien ? 61 Na eiau e peupeu no, na e mei ta bor kopis mei a ta sia ta ka. Na a touh jin tar u jonheiheil e ragaj poni no eiau, na hat ne no i tanau, Elo a Kraij jah, a Pian a jon tar a Katun ti Hat Haraeh e nin ? 62 Na e Jisas e hat ne no, Keiya : na emi na bag a mu a Pian a jon tar a katun te qum u no tar a pal i matau na hirig, na e la qon me nam a bog ni anian. 63 Na a touh jin tar u jonheiheil e kema no a malamal i tanau, na hat ne no, Sah u mis u ka te magil driri ba te taquh u no eri tar a hahat ? 64 Emi e logon hakap a mul a hahalu : sah a ka te torotor o sil i mulomi ? Na eru hovot e hat ner e majko no ba eru te lij ir eiau. 65 Na u hapal e hatani ni kimus ur eiau, na hakop or u matanau, na tapal ar eiau, na hat ner i tanau, Elo ma kiki : na u touh tar a barevan ni hiatug e lu i er eiau na tapa-tapal ar eiau.

66 Poaj e Pita e ka ni kopu i han na luma kasabag, na a sia a kukuvei tar a touh jin tar u jonheiheil e la nam ; 67 na eiau e bag a no e Pita te nag a no, na eiau e kinan no eiau, na hat ne no, Elo has e ka qon me ia ton Nasaret, e Jisas. 68 Na eiau e haulis i no, na hat ne no, Elia qu mei ta qa natei u a ka te hat ne mulo, halo : na eiau e boak a no i pori; na a kekeleau a soki e gal a no. 69 Na a kukuvei e bag a no eiau, na hatani ni hat poni ne no i tariru te jijig haskut ur, Ien a sia i tariru.

70 Na eiau e haulis poiij i no. Na eru te jijig haskut ur e hat tataon sil poni ner ter e Pita, E man ba elo a sia i tariru; kova elo a ton Qalili. 71 Na eiau e hatani ni hahalu no, na hat haman ne no, Elia qu mei ta qa natei mei a katun ien te hat ne mulomi. 72 Na a kekeleau a soki e gal hahualu j'pan no. Na e Pita e torosil i no a pal i bor, ti hat e Jisas i tanau, Momoa no tar u poaj te gal hahualu no a kekeleau a soki, elo na haulis hahopis ne mu elia. Poaj e Pita e torotor o sil i no, na eiau e gal a no.

15 TAR a bogbog, u touh tar u jonheiheil na u junaun na u jonkeleg, na u katun hovot ni hiragaj, e totoh j'pan ar, na eru e kijkij ir e Jisas, na lu pan ar eiau, na haso ner eiau ter e Pailat. 2 Na e Pailat e ragaj a no eiau, Elo a Touh tar a barevan Jiu jah? Na eiau e bor kopis i no na hat ne no i tanau, Elo e hat a nom. 3 Na u touh tar u jonheiheil e hahat ner eiau tar a mani ka mani para. 4 Na e Pailat e ragaj poni no eiau, na hat ne no, Elo mu mei ta ma bor kopis mei a ta sia ta ka jah? bag a mani ka mani para ti hahat ne a ru elo. 5 Na e Jisas e mei ta bor kopis poiij iu; eiau an e Pailat e hani no.

6 Na a taukat i tanau tar a kilalan eiau e bovon puke no i tariru a sia a katun ti kijkij i nin, te sugsug ne rin eiau i tanau. 7 Na a

sia e ka no a sol i tanau e Barabas, te kijkij qon me no eru te kat je rin a hiatug, eru u katun te kat je rin a hipuli tar a hiatug. 8 Na a barevan e ket er i as na hatani no ragaj ar eiau *ba te kat je no* i tariru hare na i manas. 9 Na e Pailat e bor kopis i no i tariru, na hat ne no, Emi e magil si nomi ba elia te puke nauk i tamulomi a Touh tar a barevan Jiu ? 10 Kova eiau e natei no ba u touh tar u jonheiheil e haso ne rin eiau tar a jinomi. 11 Na u touh tar u jonheiheil e hasisikot jer a barevan, ba eiau te puke pan no e Barabas i tariru. 12 Na e Pailat e bor kopis poni no na hat ne no i tariru, Sah te na kat je qu an tar a katun te kakasol ne mulomi a Touh tar a barevan Jiu ? 13 Na eru e gok poni er, Haposal eiau tar a kros. 14 Na e Pailat e hat ne no i tariru, Tar a sah, sah a ka a nomi te kat jiu ? Na eru e gok hahirig ir, Haposal eiau tar a kros. 15 Na e Pailat e magil i ni hakikisal a no a barevan, na eiau e puke no e Barabas i tariru, na poaj eiau e sinak a lan eiau, na eiau e haso ne no e Jisas ba te posal ia tar a kros.

16 Na a barevan ni hiatug e peik ir eiau i han na luma kasabag, eiau an a luma tar a touh; na eru e gok or u katun ni hiatug hovot ba te qon o rim. 17 Na eru e hapous er eiau tar a malamat a mamato, na eru e hil ir u kop tar u vaul, na haka i er i haponnau; 18 na eru e hatani ni hat ner i tanau a bor ni hiasepsep,

Io, a Touh tar a barevan Jiu! 19 Na eru e sinak ar a bakunau tar u ga, na kimus ur eiau, na turur na heiheil ir i tanau. 20 Na poaj eru e haharoi homi rin eiau, na eru e herus bitan ar *a malamal* a mamato, na hapous er eiau tar a malamal i tanau. Na eru e peik haboak ar eiau ba te haposal ar eiau tar a kros.

21 Na eru e hat hahirig ir a sia a katun te kajin la sapag a no eru, na e la ma tar a arahan, a sol i tanau e Saimon, a ton Sairini, na eiau e tama ne Aleksanda na e Rufas, ba eiau te la *qon me no eru*, na soat je no a kros i tanau. 22 Na eru e lu i er eiau tar a latu Qolqota, poaj e havirij i lan e hare na, A latu tar u lako. 23 Na eru e haso er eiau a uain te ka me no ta j'mör: na eiau e mei ta lu i u. 24 Na eru e haposal ar eiau tar a kros, na molomol or a malamal i tanau, na bilibilin ir a sia a ka ba te natei sil ir a ka te lu i no a katun. 25 Tar a hahopis a aua na eru e haposal ar eiau tar a kros. 26 Na a pal i bor ni hahat ti keleg e nia i as, A TOUH TAR A BAREVAN JIU. 27 Na eru e haposal qon mer eiau tar a kros a tolalu a katun a kopkop; a sia tar a pal i mataunau, na a mis tar a pal i keruk. (28 Na a pal i buk u qoaqon e boak a nam, ti hat a nin, Na eiau e kas a qon me lan u jonskuleh.) 29 Na u katun te lala haskut ur ia i tanau e hahalu ner eiau, na hajivijivil ir a bakuriru, na hat ner, Bara! elo a katun te kat a lup u no a

luma a qoaqon, na kat je no tar u hopis u len,
 30 hatoai elo, na kovi ma tar a kros. 31 Hare
 na ien u touh tar u jonheiheil na u jonkeleg
 e hiaborobor noga ner *eiau* na hat ner, Eiau
 e hatoai no u mis u katun; na eiau e mei ta
 tatei hatoai mei eiau. 32 Kovim ien tar a kros
 a Kraij, a Touh tar a barevan Jiu, ba elam
 te bag a nam na haman a nam. Na u katun ti
 posal qon me i eiau tar a kros e haun er eiau.

33 Na poaj a hatonom a aua e boak a nam,
 a kuhil e boak a nam tar u pal i sovot hovot
 na not o no tar a hatosia a aua. 34 Na tar
 a hatosia a aua e Jisas e gok o no tar u lig jin,
 Iloi, Iloi, lama sabaktani ? poaj e havirij i lan
 e hare na, Sunahan i taqoan, Sunahan i taqoan,
 tar a sah elo e la bitan a mul elia ? 35 Na
 u hapal te jijig haskut ur, poaj eru e logon or,
 e hat ner, Bag, eiau e gok o no e Ilaijah.
 36 Na a sia e hituk u no, na hapulis i no a
 hatomos tar a viniqa, na haka i no tar u ga, na
 haso no eiau ba te kua no, na hat ne no, Hakai;
 ri bag a ro ta la u am e Ilaijah ba te hakovi no
 eiau. 37 Na e Jisas e gok me no u lig jin, na
 eiau e mat. 38 Na u supip u malamal tar
 a luma a qoaqon e takis kat a no hatani no i
 as na not o no i kopu. 39 Poaj a touh tar a
 barevan ni hiatug te jijig haskut u na i tanau,
 e bag a no ba te mat hare na ien, na eiau e
 hat ne no, E man a katun ien a Pian a jon
 tar a Sunahan. 40 Na u hapal nu taheleau e

bavag has ar i lehan: e ka na i tariru e Meri Maqdalini, na e Meri a jina ne Jeimes a kekerrek na e Joses, na e Salomi; 41 eru ien, poaj eiau e ka ni Qalili, na eru e kuer er eiau, na kui ni hois ir i tanau; na a mis has a taheleau a para ti ket e qon me i eiau i as i Jerusalem.

42 Na poaj e touleh e nam, kova ien u Len ni Hohois, eiau an i nalah tar u len u sabat, 43 e Josef a ton Arimatia, a sia a junaun ni hiragaj a raeh, te hahaolos o no a pinaholak tar a Sunahan, e la nam, na eiau e tasu gogol o no ter e Pailat, na ragaj sil i no u tua ne Jisas. 44 Na e Pailat e hani no ba te mat hamanas a no: na eiau e gok em a touh tar a barevan ni hiatug, na ragaj a no eiau ba eiau te puli mat e lan je e mei. 45 Poaj eiau e natei no tar a touh tar a barevan ni hiatug, na eiau e haso na e Josef a mat. 46 Na eiau e hol o no u sia u malamal u mamarohan, na hakovi no eiau, na pilot o no eiau tar u malamal u mamarohan, na haka i no eiau i han nu goh ti gej nia tar a rako jin; na eiau e hateqel e no a sia a rako tar a taman nu goh. 47 Na e Meri Maqdalini na e Meri a jina ne Joses e bag ar a pal i latu ti haka ia eiau.

16 POAJ u len u sabat e kap a lan, e Meri Maqdalini, na e Meri a jina ne Jeimes, na e Salomi, e hol or u api, ba eru te la rim na hajij ir u api i tanau. 2 Na tar a lunlen tar

u hasia u len tar u uik, na eru e sot or ia tar u goh poaj a pital e purus u nam. 3 Na eru e hiaborobor or, Si te na hateqel bo me nau eri a rako tar a taman nu goh ? 4 Na eru e tara sai er, na bag ar ba a rako e teqel e lan: kova a ka jin nitoa. 5 Na eru e tasur i han nu goh, na bag ar a sia a hitoj te qum u no tar a pal i matau, na e pouz me no u malamal u roron u pekak; na eru e tajivak ar. 6 Na eiau e hat ne no i tariru, Qom o ni tajivak: emi e jimou nomi e Jisas, a ton Nasaret, ti posal a nia tar a kros: eiau e takai lan; eiau e mei ta ka u a ien: bag, a pal i latu ti haka ia eiau ! 7 Na emi a la i am, na hat ji am u disaipel i tanau na e Pita, Eiau e momoa tauj u no i tamulomi i Qalili: emi na bag a mu eiau ena, hare na te hat a nia u i tamulomi. 8 Na eru e la haboak ar, na jia bitan ar u goh; kova eru e totolon or na tajivak ar: na eru e mei ta hat mei a ta sia ta katun; kova eru e mataut ur.

9 Poaj eiau e takai lan tar a lunlen tar u hasia u len tar u uik, na eiau e boak tauj u no ter e Meri Maqdalini, eiau an ti mok bitan a nia a tohot a mat a nomi. 10 Na eiau e nahat je no eru ti ka ia i tanau, poaj eru e tep er na gal ar. 11 Na eru, poaj eru e logon or ba eiau te toai no, na e boak a lan i tanau, na eru e hahaman ar.

12 Na mamur u no tar a mani ka ien na

eiau e boak me nam u tua helahel tar a tolalu i tariru, poaj eru e lalar, tar a maron i tariru tar a arahan. 13 Na eru e la bitan ar na hat jer u hapal: na eru has e mei ta haman mei eru.

14 Mamur u no na eiau e boak a nam tar a malot o na sia poaj eru e qum ur na nen er; na eiau e si no eru tar a hahaman i tariru na tar a tor a sisikot i tariru, kova eru e mei ta haman mei eru ti bag eiau mamur u no u poaj te takai lan. 15 Na eiau e hat ne no i tariru, Emi a la i am tar a mamajin a latu, na tatat a ni am u bulugan u raeh tar u barevan hovot. 16 A katun te haman no na e baptais i no eiau na toai nau; na a katun te hahaman no na lij ne nau eiau. 17 Na u ka ni habag ien na kuer e riu eru te haman ar: tar a sol i taqoan na eru na mok bitan a riu u mat u nomi; na eru na bor o riu tar a mea a binij; 18 eru na tom sai ne riu u kokoji u matuen, na sol eru e nop or a sia a ka a matuen, na e mei nitoa ta na kat a homi ne nau eru; eru na hasaul u riu a alima i hapon nu katun u matemat, na eru na raeh e poiij i riu.

19 Na e Jisas a Touh, mamur u no u poaj te bor o me no eru, e la no i anian, na e qum u no tar a pal i matau na Sunahan. 20 Na eru e lar, na tatat ar tar a pal i latu hovot, na a Touh e kui qon me no eru, na hahirig i no u bor tar u ka ni habag te kuer e nam.

Eimen.

2/74

10. 11. 12.

subject to the usual conditions and disclaimers
and the author reserves the right to make changes
and add or subtract material at his discretion without
any notice. All rights reserved. No part of this book
may be reproduced or used in any manner without
the written permission of the author. Some of the material
in this book is based on research done by the author
between 1960 and 1970. The author has made every effort
to obtain permission from the copyright holders
but it is possible that some material may have been
missed. The author would appreciate information
about any such omissions so that he may take
steps to rectify them.

Printed in Great Britain

by
Billing and Sons Ltd., Guildford and Esher.